

Franckesche Stiftungen zu Halle

Sylva Qvadrilingvis Vocabvlorvm Et Phrasivm Bohemicae, Latinæ, Græcæ Et Germanicæ Lingvæ

Emmel, Helfrich

Pragae, MDXCIIX

B

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckepplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckepplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:gbv:ha33-1-228867](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:ha33-1-228867)

matily. Ὁ μαλακός; τέρην: ὑπὸ τῆς
 τροφῆς διεφθαρμένος, luxu perditus,
 rozkošij porušený, dobrým bydlem
 poškazený; λεπτός: ὁ, ἢ λεπτομερής,
 Subrylný, nedůtklivý. Zart/weich/
 verwohnt / guter tag gewohnt /
 weibisch. Vide etiam Subrylný.

Auwe/Auwech, vide Ach.

Auzký / vide Vzký.

Awšak / vide Alewšak / Tremwšak.

Ay / ey / hle / teš.

En: Ecce: ἴν: ἴνι: ἴνιδι: ἴδῃ. Sich da/
 Schau.

Ažby / až do / až na.

Dum: Usque, Usque dum: Donec:
 Quoad: Tenu: Usq; ad, In. Ἐως:
 μέχρι ἕως: ἀχρι: ἕως ἔ: μέχρι ἔ: ἀχρι
 ἔ: εἰς ἄν: ἔς ὁ ἄν. Bis/Bis das / Bis
 an/Bis dahin.

Až sem / až do tud / až potud: až do toho-
 to dne / do této chvíle, hodiny.

Hactenus: Hucusq;: Ad hunc usq; di-
 em, horam: In diem praesentem,
 hodiernum: až do tohoto dnešního
 ho dne: In praesens, ad hoc usq; té-
 pus, až do nynějšího času: Hodie,
 gestie dnes. Μέχρι νῦν, až do nyní: εἰς
 τὸδε, až potud: ἐπὶ τούτων: εἰς
 αὐτο: μέχρι τέλε sub. ἄρῃ: μέχρι τῆ-
 δε. Bisjehund/Bishieher / Bis auff
 diese stund, zeit/Bis auff disen tag/
 auff den heutigen tag/ heut noch.

B.

Baba/Babice/Stará, leteá, tvě-
 tem a lety sešlá žena/Starice/stá-
 rá matka.

Anus: Vetula: Mulier provectá eta-

te, confecta senio: Matróna effec-
 ta, attrita cariosa vetustate, stará
 šizbédovaná, sešlá. Ἡ γράς: γράα:
 τὸ γράδιον. Alt weiß/Betagre frau/
 ein alte, erlebte matron / ein altes
 mutterlein.

Baba/steráj při ženách rodicích, aneb
 rodičích pracuge / a Šestinedělky
 opatruge.

Obstetrix, quæ parturientium cu-
 rá agit. Ἡ μάμα: μαμάτσια: ὀμφαλο-
 τóμος, že dětem pupky řeže: Μαμάτι-
 κή sub. γων. Amme/hebammm/Kind
 mutter / wehmutter.

Baba/Dabka/Stará matka / Dce
 aneb matky máti.

Auia, patris vel matris meæ mater.
 Μάμμη, τήθη, μητρομήτηρ. Groß-
 mutter / Altmutter / anfrau.

Bábin bratr / pražec.

Auunculus magnus, Auiaæ frater: Μη-
 τράδελφος μέγας; Der großmutter
 bruder. Prábábin bratr: Auun-
 culus major, proavia frater; Μη-
 τράδελφος μέγιστος; Der mutter groß
 mutter bruder. Praprabábin bratr.
 Auunculus maximus, abavia fra-
 ter: Μητράδελφος μέγιστος; Der groß
 mutter mutter bruder. Prábába,
 Bábin; matka: Proavia: Προθήνη;
 Vranfrau. Praprabába, prábábi-
 na matka: Abavia: Επιθήνη; Vran-
 frauen mutter.

Babjgahoda/Čjpek.

Laurus Alexandrina, Idæa, Vuula-
 ria, Bonifacia, Lingua pagana.
 Zapffentrant / Sauck'blat / Aussen-
 blatt/

blat / Keelkraut.
 Bobj zub / Zubová bylina.
 Dentaria, Crocodilia, Radix squamata, Koien šupinowaty: Aneblatum, Beslistá. ἄσπυλλος. Freisam Kraut / Anblat / Schupffenwurz / Blumenkraut.
 Báhno / šidké bláto.
 Limus, měká země. Coenum: Lutum: Stercus. ὀπυλός, ἢ ἰλός, lutum ex palude, bláto; lauze: τελευς. Leim / Kaat / Dreck / wust / vnslat. Vide etiam Bláto.
 Báhnič / bahniwč / blatnatič.
 Limosus: Caenofus: Lutosus: Lulentus. ὀ, ἢ πηλώδης: ὀ ἰλυώεις, Baaricht / Dreckicht. Vide etiam Blatnatič.
 Balsam / kadeřawá Mára.
 Syfymbrium, Balsamita, Menta crispa. Σισύμβριον. Kraus Balsam. Balsam planý, Menta aquatica. Bach mántz / Šischmántz.
 Báne aneb Baňka holubj / holubinec. Columbarium. Περὶ σποροφείον. Taubenhaus.
 Baňka / kteraňž to lážni krew paussič. Ji.
 Cucurbitula, Σικύον, Schrepffkopff / Venraus. Baňkami paussičem / Scarificatio, ἐκχάραξις, Schrepffung.
 Barchan.
 Linum xylinum, seu gossipinum: Pánuš laná linóq; mixtus, seu cōtextus. Barchet / leinwad vō Baum woll gemacht.
 Bárka / malá lodka na Moti / kteraňž se ja welikau táhne.

Lembus: Cercurus. ὀ λέμβος: κέρκυρος: Naucula: τὸ πλοιάριον, Loda. Ea: Meyding / nachschiff. Vide etiam Cšlán / Lodi.
 Barwa / Maljstá barwa, Color; Pigmentum. τὸ χρώμα: ἢ χροά, Malerffarb.
 Barwa, kteraňž se ženy ščij / šičidlo / Plewens.
 Fucus; Fucamentum: Pigmentum, ut Purpurissum & Cerulsa. τὸ φύκος: φύκιον: φύκον. Farb damit matz sich ffarbet / oder dem angeficht ein farb anstreichet / Schmuč. Vide infra šičidlo.
 Barwjnek, Zymostráž.
 Clematis daphnoides; Vinca peruinca: Singrün / Ingrun / Beerwinč.
 Barwjč / kteraňž sukna, plátna y giné točy bartwi.
 Tinctor: Infector: Offector: Qui lanas tingit. ὀ χρωσῆρ: Καπῆρ ἢ ἡρ. Färber.
 Barwiti / Barwau napaussiči.
 Colorare; Colorem inducere: Inficere, imbue, tingere, intingere, w Barwě omáćeti. χρωματίζειν: χρωματίζω: ἐπιχρωματίζειν: ἐπιχρωματίζω: ἀναχρωματίζω: ἀναχρωματίζω: ἀναχρωματίζω. Färben, ein ne farb anstreichen / in die farb tuncken.
 Barwiti twát / šičiti se.
 Tingere, pingere, depingere genas: Fucō pingere, inficere: Mentiri colorem fucō: Colorem inducere, colorare, fucare faciē. μυμυθίζω: ποικίλω. Schmučken, ein farb anstret
 cheu

chen/ ein farb machen. *Vide infra*
Ljétti se.

**Báseň/básnivá řeč/Fabule / rozprá-
wka / sinyslená wěc.**

Fabula : Apologus : Commentum :
Sinyslenka : Res ficta, commentitia. *Ὁ ἀπόλογος : μύθος : το δράμα,*
actus. *Fabula / māt / gedicht / Sat-
belved.*

**Poëticè : Fabula anilis, ficta, commen-
taria, vana, lepida, garrula, ex pers-
veri :** *Quæ complera rem latentem
speciem habet exempli multa monen-
tis : Par sollicito somno. Vide Lez.*

**Básně / bagň / daremně, marně, ney-
žitečně řeči / klewetň / babské klewetň.**

**Fabulae : Nugae : Nugamenta : Nuga-
toria : Ineptiae, Tūc k miemémwž /
Clamy žwamy. Ὁι λήποι : τα ληρήμα-
τα. Sabelwerck / mār lin / tandmār /
vnuuz geschwetz / narrenthāring.**

**Wassia / Pewnost / ohrada / mjsso pe-
wné k bráněnj.**

**Propugnaculum : Castrum ; Castel-
lum ; Locus munitus, mjsso hrajes-
né, pewné, branné : Agger : Vallum,
Wásyp, waly. τὸ τεῖχος, murus, sed :
ἐπιείχματα : ἑχύρωμα : ἑχύρωμα :
ἑπέριον, praesidium, posáďka : ὀχά-
ραξ, vallum : τὸ ἔρκος, murus. *Des-
stung / oorwehc / pastei / Bollwerck.
Vide etiam pewnost.***

**Báti se / strassiti se / lekati se / dšyti se /
bázeň miri / w strachu bžti / strachem
se třásti / vžasnauti se.**

**Timere : Meruere. Pauere : Formida-
re : Metu perturbari, affici : Timo-
re commoueri, pohnauti se strachem**

**them : In metu, timore else, w strachu
bžti : Timor inuasit, Pauor in-
cessit animum, přissel naň strach :
Habere metum, pauido animo esse,
bžti strassiwěcho lekawěcho si dš-
ce : Vereri, Oštychati se. *φοβείν : φο-
βείσθ : ἐκφοβείν : δειδέν : καταδειδέν :
καταδειλάειν : δειλάειν : δειλάειν : ὀκνεῖν,
pigrum esse, lenjim bžti : Ἔιναι ἴνα
ἐν φόβῳ, in metu esse. Fōrchten / be-
fōrchten / sich entsetzen / forcht ha-
ben / in forchten stehen / in angst vñ
sorgen stehen / einem angst vñ bang
sein / zittern vnd sagen vor forcht /
erschrockens hertzen sein. *Vide etiam
Strassiti se.****

**Poëticè : Habere metum : Concipere me-
tum : Metu quati, sollicitari, tarda-
ri : Gelidus per ima cucurrit ossa tre-
mor : Tremefacta nonus per pectora
eunctis insinuat pauor : Terrore per-
celli : Trepidare metu : Metus turbat
pectora.**

**welmi, hrubě, hrozně se Bāti / v wel-
kém strachu, bázní a vžostí bžti, stá-
ti / náramně se báti, strachowati a le-
kati / welikým strachě se třásti / zbled-
nauti, zmrtwěti / až těměk k smrti se
strassiti / strachem mžiti.**

**Formidare : Extimescere : Pertime-
scere : Expauescere : Metu, pauo-
re, timore tremere, trepidare, hor-
rere, exhorrere, exhorrescere : Ti-
more magno occupari, Strachem
welikým pogatu bžti : Metu per-
celli, concuti, turbari, Strachem
porážěnu, Formidacenu bžti : Kata-**

πλάττεται: ἐκπλάττεται: σφόδρα δει-
 δύναι: περιδέδεν: κατὰ δέδεν: πα-
 ρα τῆ μητρὸς φοβέσθαι, nad miru welis
 ce se báti: κατὰ δέδεν: ταραττεται:
 ἐκταραττεται, turbari, perturbari,
 Strachem, bázi se formantti, bázi
 titi. Sehr fürchten/in großer forcht
 schrecken vnd angst stehen/vbelfür-
 chren/zittern vnd beben für forcht/
 sich bei nah zu tod fürchten / mit
 grosser forcht umbgeben sein.

Poëticè: Trepidare sollicito metu: Hor-
 rere metu frigidò: Pauere, turbari.
 pallere metu: Tremere animo: Qua-
 tit, concutit ingens ossa timor: Timor
 abstulit vires corporis: Trepidat for-
 midine pectus: Tristia corda tremunt
 sollicito pauore: Corda stupent anxio
 metu: Praecordia occupat, concutit
 horror: Anxia corda tremiscunt ni-
 mia formidine: Pectus trepidat an-
 xia formidine: Mens agra trepido
 metu palpitat: Corda tremunt dubio
 metu.

Báti se / obáwati se / starati se / pečo-
 wati / w bázi, strachu bñti / něčho-
 na se očekáwati.

Vereri: Metuere: Timere: In metu,
 in timore else, w strachu býti. φο-
 βέειν: ἐκφοβέειν: φοβέσθαι. δέδεν: εἶναι
 ἴνα ἐν φόβῳ: δέδειξεν: δέδεικται. Bes-
 sorgen/Befürchten/in sorgen stehē/
 Befahren / sich Besorgen / sich Bes-
 fahren / in forchten stehen.

ne Báti se wice: Bázeñ, strach odloži-
 ti, odwrac, složiti: ne strachowati se /
 nelekati se: potěšiti se / nebyti leka-

tytu: dobré myslí bñti: nebrožiti se.
 Abijcere, deponere metum: Animum
 fumere, wzyti dobruu mysl: Recol-
 ligere se, recuperare animum po-
 fito metu: Αναθάρρειν: ἀφίεναι, ἀπα-
 νείναι τὸν φόβον, metum deponere:
 ἀναφίπειν, ad se redire. Sich nicht
 mehr fürchten / forcht hinlegen /
 getrost vnd vnerschrocken sein / gut
 hertz fassen / sich widerumb ermun-
 deren / eyn mut fassen.

Poëticè: Ore tremente ponere metum:
 Formidinem exuere, deponere: De-
 ponere metum; Omnes metus subji-
 cere pedibus.

Bázeñ / strach / lefání / zděšení / hrůza,
 Metus: Timor. Pauor: Exanimatio,
 náramny strach: Horror, hrůza:
 Tremor, Trepidatio, Třesení strachem.
 Ὁ φόβος: τὸ δέος: ἡ δειλία: ὁ
 δαίμων: τὸ δέμα. Forcht / angst /
 schreck / bang / zagen / entsetzen /
 schauder / das beben vñ zittern vor
 forcht. Vide etiam Strach.

Poëticè: Metus pauidus, trepidus, de-
 gener, segnis, dubius, rapidus, geli-
 dus, pallidus, terrificus, conscius, pa-
 uens: Agens praecipites: Bene-vix cre-
 dens latebris: Addens pedibus alas:
 Omnia praecipitans: Adimens ratio-
 nis usum attonito: Sternens trepidas
 mentes: Timor moestus, anxius, tre-
 pidus, suspensus, aeger, infelix, dubius,
 attonitus, Corda premens, Huc illuc
 agens: Horror senus, acerbus, luridus,
 tremulus, ferus, terribilis, terri-
 ficus: Quatrens, concutiens membra,

occupans ossa; Quassans, conterens
præcordia, pectus.

Wázeň Boží / vide Bohobognoft.

Wázeň, strach vvesti, pustiti: Strasti-
ti / přestřastiti / zastrastiti / hroziti /
žďěšiti / přěďěšiti / strachu nahnati.

Injicere, incutere timorem, metum:

Metum inferre: Incutere pau-
rem: Terrere, strassyti, děšyti. Πα-

πέχεσθ τιμι φόβον: παρασκευάζειν, επ-
γάζεσθ, ενεργάζεσθ τιμι φόβον: καθι-

σάναγ λυά εις φόβον, vvesti wstrach.

Forchtreinjagen / erschrecken / forcht-

sam machen / machen dass sich eynen

förchret / eynem angst vnd bang ma-

chen / eynen erschrecken. *Sryza*,

Wázeň, strach odnjiti / strachu sbawiti,

oswoboditi / vověšiti / očerstviti / ob-

weseliti / sřdce, myšli přidati.

Leuare, liberare metu: Tollere, de-

trahere, auferre, eximere, expel-

lere metum: Demere, adimere me-

tum: Addere animum, erigere a-

nimum, Myšli posdwihnauti: Au-

dacem, animosum reddere, Smě-

leho, sřdnateho vřmitti. 'Απαλλάτ-

τειν τῶ φόβου: ἀναρπείσθ, ἔξαρπείσθαι

ἀναρπείσθ τὸν φόβον, ἢ δειός. Forcht be-

nemmen / von forcht vnd angst er-

ledigen / eynen geberzt vnd getrost

machen / eynem eyn hertz machen /

Eün, hertzhafft machen.

Poëticè: Tollere, demere metum: Sol-

uere metu: Mederi timori.

Wáslim, boqáčim / strassim / lek-

am / chautostim / nesim / lekam -

ho, nesim leho / jenstleho sřdce / dšš-

im / mákomysim.

Timidus: Pavidus: Meticulosus:

Formidolosus: Ignauus, lny, ne-

plechy: Nullius animi, parum ha-

bens animi, nesřdnaty, strassliweho

sřdce: Animi abjecti, fracti & pa-

uidi, Sřdce zawřeneho, nicemne-

ho, dššeneho: Animo fracto, hu-

mili, pusillo abjecto: Fracto ani-

mo: Pusillanimis: Pusilli animi,

malické myšli: Exili animo chat-

né myšli. 'Ο δειδός: δεινός: ὁ, ἢ ἀτολ-

μος: ὁ, ἢ κατὰ φόβον: μικρόψυχος, μι-

κρόβυμος, pusillanimis: chatneho,

sřpaneho sřdce: μικρόφρων: ὀλιγό-

φρων: ἄθυμος: ὑποδής, subtimidus,

přilekawy: δειλήμων: ὁ φοβερός: φο-

βηλιδός. Forcht sam / erschrecken /

feyg / trág / eines erschrockenen her-

zens / Aleimurig / erschlagen / vn-

geberzt / vngetrost / zaghafftig /

dem das hertz in die schuh gefallen

ist. / vide etiam Strassliwy / dššeny.

přstř Wáslim, boqáčim - strassli-

wym, lekawym břti: náramné brut-

bě se Wáti / strassiti / lekati / dššiti:

kajdeho chřestu listi, swěho stinu se

báti.

Timidissimum, Meticulosissimum

esse: Valde, admodum timidum

esse: Umbram metuere: Suam ipsi-

us umbram metuere, Swěho wli:

střho stinu se lekati: Pisandro, E-

peo timidiorem esse: Muscas me-

tuere prætervolantes, Wáudy se

dššyti: Ante tubā trepidare. Leo-

nis vestigia querere. Περὶ φόβου ἔγρα-

σαν, σφιδρα φοβείσθ: περιδής ἔγρα-

Gar zu forchtſam ſein / ſich gar zu
leichtlich ſſchrecken / für einem jedē
raufſchenden Blar ſich ſchrecken / ſich
für ſeinem eygenen ſchatten ſſchre-
cken / ſich für eine ſiege entſetzen.

Bájlivē bogácnē / ſtraßliwē / leſawē /
neſinē / s ſtrachem , bájni a třeſe-
nim / chauſtoſtwē.

Timide , Pauide : Formidolole : Me-
riculoſe : Trepide , Trepidanter :
Cum tremore & metu, s Bájni a tře-
ſenim. Ουρηπός : δειδός : περιδιδός :
φοβησιμός. Forchtſamlich / mit forcht
zittern vnd ſagen / erſchrockenlich.

Bájlivost, ſtraßliwost / leſawost / ne-
ſinēlost / lenost / chauſtoſtiwost / bo-
gácnost / oſtſchawost.

Timiditas : Ignauia : Angustus &
paruus animus : Animus abjectus,
fractus, timidus, pauidus, Neſinē-
lé, leſawé, nicemné ſedce. Η δειλία :
δειδότης : ἀνάρπια, Nezmúſilost :
ἀγένησια : ἀτολμία. Forchtſamkeit/
Eleynmütigkeit / ſaulhey / eyn ver-
zagte, forchtſam hertz / vnmüt.

Bauchati / vide Traucy.

Bauda / ſtan, ſtánek.

Tabernaculum, Tentorium, Stan z
plachet roſtaſený : Scena, Bauda. Η
σκηνή : τὸ σκηνώμα : ἡ κλισία : το κλι-
σιον. Zutte / zelt / gezelt / ſpanhárten
von tũchern auffgeſpannet / lauber
hütten. Vide etiam infra Stan.

Bauke, Bauka, Bbaukenj / Rozerſka,
roztſtoſt / pozdwiſjenj / pohnuti.

Seditio : Tumultus : Tumuluatio :

Turbæ : Motus, Commotio, hnu

tj pohnutj : Discordia, neſwornost:
Dissenſio, roztſtoſt: Factio, pun-
towán, Rocenj: Ο θύπος : ἡ ἀνα-
ταſταſια : θυγος ἀλας ἀος : ὄζγο-
mla : το γλομα, rocej. Auſtrubr /
auſflauſſ / empörung / lerne / meus-
terej / ſpalrung / trennung / bewes-
gung / vneinigheit / zwieracht.

Poeticē : editio furens, intestina, perni-
cioſa, clamosa, rebellis, turbida: Tu-
multus vagus, discors, horrifonus, ter-
rifonus.

Bauſliwſ / Buſtīc : ſwárltſwſ, nepo-
fogſ / hadrownſ / protſwſ / ne-
ſwornſ / roztſtſſ / rotnſ, odbognſ.
Seditioſus : Tumultoſus : Factio-
ſus : Turbulentus : Contentioſus :
Rixoloſus, Kteryj ſe rád wadj : Di-
ſcordiæ ſeminaror, Kteryj lid w
hromadu wadj / neſwornost roſſe-
wac : Inquietus nepofogny. Οἱ θο-
ρυβώδης : θορυβώτοιος : ἑσπώδης : ὁ
ἑσπώτης : ἑσπώτης : μυθῆτης : μυ-
θητης. Auſſerriſch / zánckriſch / wider
ſpánſtig / vnrühig / háderig / der vnt-
einigkeit macht.

Bauſtiti / Bauſku zdwishnauti / Lermo-
naſtrogtti / nepofog. pozdwiſjenj / ſtro-
piti : Rotiti ſe.

Seditionem facere, concitare, excita-
re, mouere, commouere, conflare:
Vulgus vel plebem concitare ad
diſſidium: Concitare turbā. Obec-
ny lid zbauſtiti, Bauſku w lidu ſtro-
piti : Tumultum, factionē moue-
re, concitare, excitare, nepofog
naſtrogtti : Impellere, commouere
vulgus,

vulgus, Obce pozdwiſnanti: Se-
rere certamina, Swary, ruznice roz-
ſywati. Seditionem, turbā convo-
care, Bawtu ſwolawati: Factio-
nibus & ſectionibus implere lo-
cum. *Θορυβέειν*: *Θορυβείσθαι*: *διαθορυ-
βείν*: *ἑαλίσειν*: *διασείσειν*: *ἑά-
σειν* *ποιεῖν*: *εἰς ἑάσειν ἐμβάλλειν*.

Auffruhr machen/ lemmen machen/
menterej, empörung oder aufflauff
aprichten/ Krieg erregen/ auffrüh-
riſch ſein / auffruhr ſtiften / ſpal-
tung, trennungen erregen.

Baufiti / Sturmwati / náhlh wpađ
wčimiti / dorjtrati.

Grasari: Cum impetu & violentiá
ferri: Impetum facere: Aestuaré:
Tumultuari. *ὄρμαιν*: *ὄρμαινθαι*: *ἐφορ-
μαίν*: *ἐπιπέσειν*: *ἑισβάλλειν*, cum im-
petu & hostiliter ingredi, nepias
teſky a s huten wpađnauti.

Vngestümmig sein/ mit vngestüm-
migkcyt etwas thun/ stürmē/ brau-
ſen/ dreyen.

Baufiti / tlauchy / nepofogiti se / nepo-
fog dčlatti / pofoge nedati / rumplo-
wati.

Pullare: Pultare: Tumultuari: Tu-
multum facere: Bacchari: Debac-
chari: *Θορυβείν*: *ἐπιθορυβείν*: *θορυ-
βείσθαι*: *ὑποείν*: *καταχέουσι*: *καταχέουσθαι*.

Balderen / Bochen / rumpelen / wü-
ten / gerämpel machen.

Baufe wčtrū / bauſtiwé powčtki / bauſ-
tiwš, nepofogny čas / mračno.

Tempeſtas, turbulēca tempeſtas: Cœ-
lum turbidum, atrum, Nebe mrač-
no: Aeris intemperies: Status cœli

inquietus. *Ὁ χειμὼν*. Vngewitter/
trüb vngestüm vnd heſtlich wetter.

Poëtice: *Tempeſtas turbida, ad uerſa,
vêtosa, pluuia, aspera, horrida, atrox,
ſauens, uolenta, nubosa, Quæ fer-
tur ab immenso celo, Feruens gran-
dine & nimbis, Horrida stridenti-
bus nimbis.*

Baufj se wčtrowé / Nebe se kalj, nepo-
fogi / powčtkj se zakaliko, samrači-
lo, jamčelo / mračj se a žima.

Magna seu ingens est tempeſtas: In-
gens ſauit tempeſtas: Turbulen-
ta oborta est tempeſtas. *Βαπός* *ἰν-
τρα* *χειμῶν*. Es iſt ein Vngewitter
am himmel.

Poëtice: *Horrida tempeſtas fertur ab
immeso celo: ſauit tempeſtas gra-
uid a fulminibus & procellis: Tur-
bida tempeſtas in toto celo: Aquilo
animosior tumidis alis stridet, et uer-
rit humum immani turbine: Di-
ſcordes uenti exercent ſaua praelia:
Nubes contriſtant æthera: Cælum
omne tenebris in- uoluitur atris: Aeo-
lus mittens carcere uêtos infert tri-
ſtia damna ſolo: Cælum occultitur tri-
ſti uelamine: Aequora nigreſcunt
uentis, & arena eruta ex imis fretis
feruet: Sol fugit, & ſubeuntia nu-
bila remouent cælum, grauiſq; imber
decidit effuſis aquis. Nimbis cingunt
æthera: Uenti conſurgunt: Cælum
miſcetur magno murmure: Cælum
omne remugit horriſtico ſonitu: Ven-
ta horreſcunt nigris fluctibus, & ſe-
na cœmpeſtas orta imbribus ſurrit:*
Violen

*Violenta tempestas turbat fretum :
Nubes eripiunt caelum, crebrisq; igni-
bus micat aether: Furens ventus tri-
stibus procellis verrit aquora ab imo
fundo: Surgentes venti ruunt, pon-
tòq; feruntur congressi undiq; & mo-
dò fundo freta turgida miscent sum-
mòq; certamine cient fluctus elatos ad
caelum, & ingens fragor caeli turbati
miscetur fulgoribus: Turbida tempe-
stas saevit, & pontus ater inhaeret e-
latis fluctibus & concursantibus un-
dis.*

**Ваштлвѣ, фалнѣ, жакалнѣ / nepofog-
нѣ, похнутѣ / жамрачнѣ / мрачнѣ.**
**Turbulentus: Turbidus, фалнѣ: Tu-
multuosus, tumultu plenus: Impe-
tuosus: Procellosus, s pijwalem:**
**Tempestuosus: Aestuans, жевѣ,
лѣ: Turbatus, жформaucenѣ: Agi-
tatus, похнутѣ: Ferox, двофѣ, вѣ
фрутнѣ. Ο ὀχληρὸς: ὁ, ἢ ὀχλώδης, ὁ, ἢ
θορυβώδης, ταραχώδης: τεταραγμέ-
νος, turbidus: ὁ, ἢ ἀελλῆς, ἀελλώδης:
ὀρμώμενος; θυρικὸς: καταφορικὸς: ἑο-
αῖος: ῥωσικὸς. Vngestüm / Vnge-
stummig / vnrühig / bewegt / entrü-
stet / voll lermens oder aufflauffs/
heffrig, grimmig / vnrühig / mutig /
wild.**

**Ваше на мѣстѣ / Моѣ жВашенѣ od
wѣтрѣ / надутѣ / жnepofогенѣ.**
**Turbatum & agitated mare: Mare
rapidum, aestuans, feruens, pro-
cellosum, tempestuosum, ventis
commotum. Ἡ θάλασσα ταραχώ-
δης, ἢ τεταραγμένη, σεσαλευμένη. Vn-**

gestumme Meer.

**Вашенѣ, наджмѣнѣ, жnepofогенѣ мо-
ѣ / Влнблѣтѣ моѣ / жуѣченѣ, жвѣтѣ,
жвѣченѣ Моѣ**

**Aestus, feruor, motus, commotio ma-
ris: Motus, commotio fluctuum
& ventorum. Ἡ πλημευρία: πλη-
μύρα: ὁ σεισμὸς τῆς θαλάσσης. Vnge-
stämigkeit des Meers / Das Brau-
sen des Meers.**

**Ваштлвѣ, жВашенѣ, nepofогнѣ, жвѣ-
чнѣ / s hlukem, башѣ, жвѣчнѣ, hur-
tem a гвалтем / s nepofогem.**

**Turbulenter: Tumultuose: Impe-
tuose, cum impetu: Tempestuose.
Vngestümlich / vnrühiglich / voll
vnrüh.**

**Ваштлѣ / жnepofогитѣ Моѣ / Башѣ
на мѣстѣ вѣтлѣтѣ.**

**Agitare mare: Mouere, commouere
mare: Mare procellosum reddere
& ventis commouere. Σαλεύειν,
ἀνασαλεύειν, διασαλεύειν τὴν θαλάσ-
σαν: ταραττεῖν τὸ πέλαγος. Vnge-
stüm machen / vngestämigkeit
des Meers erregen.**

**Poëticè: Mouere, commouere freta:
Iactare aquora: Concitare aquora:
Concitate aquas maris: Freta maris:
Exasperare undas: Agitare fluctibus
tumidis: Agitare fluctibus aquor:
Commouere, excitare aquora, mare:
Turbare mare: Indignantia, resonā-
tia freta, aquora excitare.**

Вашна.

**Gossypium, Bombax, Bombacium,
Coton. Ἐύλον. Baumwolle. Vide
etiam Wlna.**

Ваша

ti. ἀκριβῶς ἐπειράν, διεπειράν, ἐξπειράν : ἀπὸ τοῦ ἀκριβῆ, ἐπ' ἀκριβείας, ἠκριβωμένως ἐξετάζειν : δι' ὄνομα ἀκριβῆν, ad unguem exigere.

Gar zu genau suchen / gar spitzfindig sein in etwas / zuviel fleißiglich er suchen, nachsuchen / eyn ding gar eben vnd auff eyn nâglin habē wollen.

Bedtlivē, pilně vđělání / což spíšnostj, dobře, mistrův šty, řemeslně, stvůrně vđěláno.

Accuratus : Exactus : Exquisitus :

Elaboratus : Magna cura & industria factus : Diligenter, studiose, accurate & exquisitè factus : Afabre factus, Fabrefactus. 'O, ἡ ἀκριβῆς : χειροπύκνως : εὐπύκνως.

Fleißig gemacht / das mit fleiß gemacht ist / wol vnd artiglich gemacht.

Bedtlivē / pilně / opravdovē / snažně / neleně / nelentivē / ochotně / čerstvē / čjstě / hbitě / nestěšřavě / živě / pečlivě / nevstále.

Diligenter; Sedulo; Studiose; Industria; Impigre; Assidue; vstawičeně; Accurate; pečlivě; Curiose; starostlivě; Non oscitanter; nedřjmově; Non somnolentè; Neospale; Summo studio; summá diligentia; curá, s neyvyšši snažnostj, a starostj a pečj; Magno; summo labore; s velkâu pracj; Enixè; obnixè; Iugiter; Intentè; Elaboratè; Exquisitè; Affabre; Absolutè; dočonale; Ad perpendicularum; ad libellam; ad amulsim; po snâre, na wâz

Εγ, πο vhelntcy : Graphicè, γακόβη vymalovat: Σωδαίως, αωαδη, κατὰ αωαδῶν, ὑπὸ, μετὰ αωαδῆς : επιμελῶς : ἀσπερχῆς, ἐπισπερχῶς : ἐκ τενῶς : διατεταμένως : ἀκριβῶς, exquisita diligentia, s obyvlâssinj pilnosti; μετ' ἀκριβείας : γραφικῶς : δαδαλεῶς.

Fleißiglich / embfiglich / unverdroßentlich / mit ernst / ernsthaftiglich / mit fleiß vnd ernst / hurtiglich / nicht langsam vnd fauliglich / künstlich / artlich / mit allem fleiß gemacht / eygentlich / meisterlich.

Bedtlivost / pilnost / snažnost / opravdovost / vstawičená pečce a práce / pečlivost.

Vigilantia : Diligentia; Sedulitas : Assiduitas : Studium : Industria : Opera, Labor, práce. Ἡ αωαδῆ : ἐπιτηδεύσις : προσεδεία : επιμελία. Cura, pečce : ἐκ τενῆα, ἐκ τενία, extensio, sedula opera, vynaložená, snažně práce : ληραπία. Fleiß / embfigkeit / ernst / stârtige vbung / mûh vnd arbeit.

Poëricè : Sedulitas officiosa, gnava, aris, pro-vida : Non sinens esse pigrum : Studium magnum, sollicitum, vigil, indefessum, infractum : Industria solers, sedula, vincens, superans omnia, Tentans, conans magna, Aspirans, tendens ad ardua, Excitans ingenuâ mentem : Omnia quæq; conando superans, vincens : Solertia docilis, vigil, per-vigil, vix-vax.

Bedtlivost vřikostj / pilnostj přičiněti / přijstj / řádně pilnosti, bedtlivostj, snâz

snajnostj, péče, práce nelitowati / o
něco pilně, bedlivě, opravdowě se
vgiti / snajným bñti / pracowati / dně
y noch na tom bñti / na to mysliti /
žiwě se o něco přičiniti / pilně, bedli-
vě, snajně, opravdowě něco kona-
ti / snajiti se.

Adhibere diligentiam : Conferre di-
ligentiam in rem aliquam : Studi-
um collocare, ponere in re : Studiū
dare, adhibere rei : Conferre stu-
dium in rem : Studere rei : Operā
dare, nauare, impendere, ponere,
tribuere, consumere : Operæ non
parcere, práce nelitowati : Studi-
um collocare, consumere, ponere,
impertire, Wynašajiti se : Labo-
rem adhibere, conferre, impende-
re, práce wynaložiti : Laborare,
contendere labore, práce wěsti :
Curam conferre in aliquid, curam
ponere, consumere in re aliqua :
O něco pilně pečowati : Vigilare,
Invigilare, Advigilare. Bedliwost
msti : Incumbere rei : Satagere :
Vacare, vprázdniti se. Σπεύδειν,
διασπεύδειν : ἐπιμελιαν ποιέειν :
ποιεῖν ἢ σπεύδειν : σπεύδειν ἢ προθυμίας
ποιεῖν : προσεδρέμειν, asidere, asidi-
duum esse, na něčem pilně seděti :
ἀκριβῶς, μετ' ἀκριβείας κωτάττω, ex-
quisitā diligentia aliquid facere,
s obzwláštij pilnostj něco dělati.
σπεύδειν ἢ ἐν τινὶ κωτάττω, mentē
adhibere ad rem aliquam, Mysl
přiložiti k něčeteré wěcy.
Gleiß anwenden, ankehren / sich Be-
gleißigen / kein fleiß, mäh vnd ar-

beitsparen / sich einer sache mit fleiß
vnd ernst annehmen / embsig sein /
sich beambeyren / frā vnd spat dran
sein / embsig vnd fleißig in der sache
sein / einem ding fleißig obli-
gen / einer sache mit vngesparrtem
fleiß anhangen / sorgfeltig sein in ei-
ner sache / vngesparrtes fleißes sein.
Vide etiam pilnostj přiložiti.

welmi Bedlivě / pilně / snajně / weli-
kau prach / pracně / sewssi možnan
pilnostj, bedliwostj, opravdowestj /
neitugie a nespotje žádné péče, ani
práce / rukama y nohama / wssi mo-
žst, možnostj a snajnostj.

Summo studio : Omni diligentia ad-
hibita : Omnibus viribus, neruis,
wssi sylau a mocy : Summa ope :
Omni conatu, wssim wssylim : To-
to pectore, Totā mente, 3 celeho
srdce, a sewssi myslu : Manibus pe-
dibusq;, rukama y nohama, uehty
y zuby : Remis, uelis, equisq;, Na-
uibus atq; quadrigis, pěstty y na ko-
ni : Σπεύδει πολλῆς ἢ πάσης κατὰ σπε-
ύδην πάσαν : ὑποσπεύδεις, μετὰ σπεύδης
πολλῆς ἢ μετ' ἵσως : ἐκ τινῶς : ἀμφαλώς :
ἀμφοῖν χειρῶν, ambabus manibus,
obem, rukama : ἀκριβῶς ἢ δι-
υαλῶς, podle wssi možnostj : παντὶ δέ-
νει, πάντων δυνάμει, omnibus, totis
viribus, wssi možnostj : πάσαν σπε-
ύδην ἐσπερόμενοι, summo studio anni-
tentes. Mit allem fleiß / mögliches
fleißes / mit händen, mit füß-
sen, vnd mit allen kräften / nach
allem vermögen. ney

neh Bedlivěgi, nevyplněgi, sevyšsiny
 vyšši bedlivostj, pilnostj, prač,
 snažiti se, pracovati / nenvěšši pil-
 nost dle vssj možnosti přičiniti, wy-
 naložiti, vynasadi / vedne v to no-
 cy, každého času, hodiny, vstavěně
 mysliti / žádně pilnosti, péče, práce
 nelitovati, nepokřiti / starati se / bdj-
 ti / nespati / žádněho pokoge sobě ne-
 dati / věc negati / na nevyššj po-
 ručenau sobě mirti.

Summam diligentiam adhibere: sum-
 me, summoperè studere: Omni-
 bus neruis, viribus, facultatibus,
 Omni industriá, operá, diligentia,
 contendere, eniti, laborare in re
 aliqua; Rei alicui incumbere: Om-
 ni cogitatione, curá, studio, totá
 mente, toto pectore incumbere,
 insistere rei: Magno, summo stu-
 dio aliquid agere: Omni studio la-
 borare, vssj snažostj pracovati:
 Adhibere multum studij: Multú
 operæ ponere: Omne studium o-
 peram, diligentiam in re aliqua
 adhibere, vssěcku pilnost přičiniti:
 Omnem operam, laborem consu-
 mere: Insumere multum laboris
 atq; operæ in re aliqua, Mnoho
 práce vynaložiti / mnoho času zma-
 řiti a ztráwti: Omnem suam ope-
 ram & studium conferre, omnibus
 viribus laborare vssěcku práci, pil-
 nost vynasajiti, vssj sylan pracov-
 wati: Summe conari, s nevyššim
 vylm; Sudare, Desudare, a; do
 vnawens a do vpoem pracovati:
 Omnia conari, tentare, omnem

lapidem, nullum non lapidem,
 omne saxú mouere, vssěho potu-
 fyti, kossiwati / wssěch prostědú,
 cest vžiti. Nullum studium, nul-
 lam operam, aut industriam præ-
 termittere, ničehov nepustiti: Ma-
 nibus, pedibus obnixè facere: So-
 licitè agere: Omnem rationem ad-
 hibere: Σαυδάζων ἢ ὑπερδιατρω-
 μένος ποιεῖν ἴ: σφίδρα ἴ σαυδάζων:
 συν πολλῇ σαυδῇ ἢ πῶν ποιεῖν: μετὰ
 πάσης σπουδῆς ἢ σπουδῆς σαυδά-
 ζων: σφόνδιον περὶ αὐτῆ ποιεῖν.

Sich auffs höchst befließigen, be-
 mühen bearbeyten / allen mögli-
 chen fleiß anwenden / grossen fleiß
 antheren / auffs fleißigt sich bemü-
 hen / mit allem fleiß obliegen / embsi-
 glich, alle zeit, tag vnd nacht, vnd
 ohn vnterlass der sachen obliegen /
 kein fleiß, müh vnd arbeit sparen /
 sorgen / wachen / nicht ruhen oder
 schlaffen in eyner sachen / frú vnd
 spar daran sein / ihm auffs höchst
 lassen angelegen sein.

Bedlivost o něco mirti / pečovati / na
 něco pilnost, péči a práci vynalo-
 žiti / o něco pracovati a snažiti se / k
 něcemu sněřovati, a gako k frauřku
 hnáti / na něco mysliti.

In eam curam incumbere: Id age-
 re omni studio: Id eniti contende-
 re: In illud studium incumbere:
 Eò curas & cogitationes suas re-
 ferre, intendere, myslenni y snaž-
 nostj swan k tomu toľko mčati: In
 id strenuè incumbere, na to se wy-
 nasna /

nasnažiti: Eò velis remisq; contendere, E romu po zemi y po wodě pospichati. Těto σφίδρα σπεύδειν: υπεδριατερωμένος ποιείν τῆτο: μετά προνοίας καὶ πάσης σπουδῆς ἐκείνο σπεύδειν. Dahin sich Beseizigen/ Dahin sein fleiß vnd müh wenden/ sich dahin Bemühen, vnd arbeiten/ Dahin ringen/ Dahin dichten vnd trachten.

neBedlitw / nedbal / nepiln / leniw / leni / sthskaw / neshvárni / nesh / nečl / negápn / neshpěsn / ospal / neshausn.

Negligens; Indiligeus: Piger: Socors: Iners: Ignauus, lny: Tardus: Sónolentus: Oscitans, djmaw: 'O, η̄ ἀμελής: ὀλιγορόν: ἀμελῶν: ὀλιγορός. Unfleißig/nachlässig/faul/vngestissen/verdroßen/langsam/schlafferrig. Vide etiam Leniw / nepiln / nedbal.

neBedlitw / nepiln / nedbale / leniw / ospale / neshpěsn, neshvárni, sthskaw, neochorn / s žádnau pitnost / ani oprawdowost / s nechurj.

Negligenter: Indiligenter: Oscitantes, djmaw, zywaw, Somnolente, ospalnw: Tardè, zpozdele, neshpěsn, zdrauha, nadlauby lofet: Pigrè, Ignauè, Desidiose, leniw, gakhoby se nechitelo: Nullo studio, nullá diligentia, Bez chuti starosti s práce. 'Ασπείδῃ: ἀμελῶς: ὀλιγορός: ἀνευ σπουδῆς ἢ ἐπιμελείας. Unfleißiglich/nachlässiglich/fauliglich/langsam/schlafferrig/mir Fleisnem fleiß oder ernst/verdroßenlich.

neBedlitwost, nedbalost/nepilnost / lenost / ničemnost/nepěčlivost / nesharostliwost.

Negligentia: Indiligentia: Pigritia, Inertia, Socordia, Leniwost: Incuria, nedbánliwost: 'H ἀμελία: ῥαθυμία, ἄνεια, ignauia: ὀλιγοπία: πᾶσις. Unfleiß / nachlässigkeit / faulheit/liederlichkeit. Vide etiam Lenost / nedbalost.

Bedrj / Bedrjček.

Pimpinella, Pimpinula, Bipennula, Petrarindula, Bibinell/Steinperlein/Bocksperrlein.

Bedrj Blassh / Krwawé kořenj. Sanguisorba, Sorbastrella, Sorbaria, Sorbus pumila, Barbula Christi, Pimpinella sanguinaria, Italica. Herrgottes Bärlein/Welschpimpnell / Sporbentkraut / Blurkraut / Kälbeskraut.

Bedro, Bedra / ledwi.

Lumbus: Lübi: Pars corporis, quinq; inferiores spinæ vertebrae continent. 'O ὀσφύς: ἢ λαγών, ilia. Lende/die lenden/die weiche.

Běh / běhání / běženj.

Cursus: Cursio: Curriculum. 'O δρόμος: ἀρόχος: τὸ δρόμημα. Lauff/das lauffen.

Poëticè: Cursus velox, properus, citatus, rapidus, praeceps, celer, subitns, vagus, pernix, pronus, aliger.

Běhati / běžeti / cwałati / kłusati / cwałem, cwałkem, honem běžeti.

Currere: Cursum conficere: Cursum currere: Ruere: Properare, postp

chati, chwátati. Δραμῆν: ἔρχεσθαι: ἔρχεσθαι, cum impetu ruere: κατεπί-
χεσθαι. Lauffen/rennen.

Poëticè: Cursu tendere, delabi ferri, ra-
pi, tolli: Celeri pede pulsare humum:
Rapido contendere cursu: Cursus
conficere: Inire cursus: Traicere mè-
bra grady celeri, spēšny m trošem
giti: Petere rapidis cursibus arma.

Béhaun / Łoſag / Poſel.

Cursor: A pedibus. Ὁ δραμῆς, δρα-
μῆς, δραμῆς: ἔρχεσθαι. Lauffen.
Vide etiam Łoſag.

Béhawka vide Auplawice.

Béhaunem býti / prob. hati se / sem n
tam býti / tauſati se / z gedneho mi-
sta na drušé býti / na řadném mi-
stě nezúřtáwati / tukátem býti.

Discurrere; Hinc inde vagari: Ober-
rare: Errare Blanditi: Vagum es-
se, Béhaunem, tukátem býti: Sur-
sum deorsum curſitare, z hord do
kú býti: Ab uno loco in alium
locum currere: Nullo in loco con-
ſistere aut manere, řadného giřtého
miřta neměti. Δις ἔρχεσθαι: οὐ παρα-
βῆν: ἀνω ἔξ καὶ ἰω ἔρχεσθαι, sursum &
deorsum currere: διαβῆν, διεβῆν.
Umbher lauffen / hin vnd her lau-
ffen / hin vnd wider rennen / umbher
ſchwermen / umbher ſchweyffen / vō
einem ort zum andern lauffen / an
keinem ort bleiben.

po Béhleec vide ošpadlec.

pfe Béhnauti / pfe býti / pomigeti / po-
minauti / čas pfe býti, pomigi.

Transire: Dilabi: Præterlabi: Abi-
re, odgiti: Præterire, pomnauti:

Defluere, effluere, vfluantia, vō
tecy: Præterfluere: Δις ἔρχεσθαι,
παρῆρχεσθαι: ἔκχεσθαι, παραχέσθαι:
ὑποχέσθαι: μεταἔρχεσθαι.

Verlauffen / fürbergehen / verſtie-
ſen / die zeit leufft davon: hinweg
gehen / hinſtieſen / auſſtieſen / für
vberſtieſen.

pfe býti / pfe býti / wy býti / pfe-
plniti se / myšewati se.

Exundare, Inundare, Redundare:
Alueum exire, wen; z bíchſi wyřtu-
powati: Reſtagnare; Superfluere,
pichwati se. Ἐκκυμαί-
ναι: ἐπιπλάσσειν, κατεκλάσειν.

Überlauffen / vberſtieſen / auſlau-
ffen / ſich ergieſſen / vberſchwemmē.
Vide etiam pfe Týkati.

pfe Béhnauti / pfe býti / pfe býti /
pfe býti / pfe býti.

Præcurrere: Prævertere: Antever-
tere: Prævenire cūrlu: Cursu ſu-
perare, w Béhu pfe býti. Προ-
ἔρχεσθαι: ὀπάειν, ὀροπάειν.

Vorlauffen / vor hin oder voran lau-
ffen / vberreiten mit lauffen. Vide
etiam pfe Týkati.

pfe Béhnauti / pfe býti / pfe býti /
pfe býti.

Accurrere; Ad aliquem currere: Ad-
volare: Approperare. Προἔρχεσθαι:
ἐπιβῆν: ἐπιἔρχεσθαι. Herzu lauffen /
herzu eilen / herzu ſpringen / her-
zu rennen.

pro Béhnauti / probi býti / preni býti /
nařrie prorazyti / progiti / progiti.
Percurrere: Pererrare: Pervagari.

διὰ τῆς γένεως. Durchlaufen/hindurch
eilen / rennen / schweiffen.

Bēhnauti se.

Concurrere: Convenire, sgit se: Cō-
volare, sleteti se. *Συωτῆς γένεως*: Συ-
δέν, συπέειν, confluere, w hromadu
stěcy. Zusammen lauffen / zusammen
Fōmmen / stiehen.

Bēhnauti / odbēhnauti / vbēhnauti /
vgiti / vtecy / wynitnauti.

Aufugere: Effugere: Elabi: Evade-
re: Dare fugā, vtecy paty vřázati.

Ἀποτῆς γένεως: ἀποδιδράσκων: φεύγειν,
fugere vřířati: ἀποφύγειν.

Enlauffen/ausfreiffen/ausbrechen/
sich davon machen/entrinnen/ent-
gehen/entwischen.

Wit **B**ěřeti / zase zpátkem, nazpět **B**ě-
hati.

Retro currere: Retrorsum currere:
Reflectere cursum suum, zpátkem

Běh obrátiti: Retrocedere. na zpá-
tek se vrátiti. *Ἀνατῆς γένεως*: ἀναποδι-

σεν. Zurück lauffen/w. derumb hін-
dersich lauffen.

Běřně, vide Gepriffa.

Běl / přednj bjlá manka, vide **M**aus
fa.

Bělmo / Bělsof w ofu.

Albugo; Album oculi. *Ἡσπευδών*: τὸ
λευκωμα. Das weiß im aug.

Běr / Browé aneb **B**eromé gáhly.

Panicum: Elymus. *Ἐλυμ*. Senich
oder Suchtschwanz.

Berant / **B**eránek / gehně / gehnátfo.

Agnus: Agna: Foetus ouium. *Ἄγνος*, ἄ-
γνος, ἄγνος: τὸ ἀγνός, agnellus, **B**er-

ánek: ἀγνός, ἄγνος, unges scháff

lin: Agnus cordus pozdnj **B**eránek;
ἀγνός ἢ *ἄγνος*, Langsam gebor-
nes lamb. Agnus subrumus, **T**eo-
sazeny **B**eránek / *Ἄγνιον ὑπομάζιον*,
Sänglamb.

Poëticè: Agnus tener, tenellus, miris,
timidus, blandus, imbellis, lascivus,
alacer, laniger, balans, Luxurians
letis agris. Balans ad innumeras o-
ues, Agnosens matrem è multis mil-
libus, Depulsus à lacte, Balatum exer-
cens, Saltus exercens in valle redu-
ctá, Transmittens saltu corpora per
spatia ingentia campi, & tendens per
herbas, Subsilicns, molliq, in gramine
ludens, Balatus matris per iuga lon-
ga sequens.

Beránek **B**oři / **S**yn **B**oři / **P**án a
spasitel náš **B**ezus **K**ristus.

Agnus Dei: Iesus Christus filius Dei
& Mariæ: Hostia pro peccatis mū-
di. *Ἄγνιος* **B**ez. Lamb Gottes / **G**ot-

tes sohn **J**esus **C**hristus vnser hez
vnd heilande.

Poëticè: **I**nnocens, sacer agnus, **M**actá-
dus ad aram sacram crucis: Hostia,

victima data sceleri hominum pían-
do: Innocens agnus, cuius sanguis de-

levit crimina nostra in alto jugo collis
olivi ferri: Agnus, qui volens cecidit

hostia supero patri: Agnus sanctus,
qui signavit iter ad astra suo cruore.

Beráni gazn / **M**enslí kopic / **C**ělník /
Menslí, spřičatí **C**itrecěl.

Lanceolata, **P**lantago ouina, **C**osta
equina, **Q**uinqueneruia. *Ἄγνo-*

γλωσσόν. **W**egrich.

Berné, dan / Trybut. Sfacuik / sbrka.
Census: Aestimatio honorum: Ex-
actiones publicæ: Tributum. Το
τιμνωαι: η ειςφορα: φορα. Schatzung/
Bâtstewer/zins/tribut. Vide eti-
am Sfacuik.

Berla frásowstá / staté zéjfo.
Sceptrum: Virga regis: Baculus: Re-
gni insigne. Το σκηντρον. Scepter/
Königsstab.

Poëtice: Sceptrum regale, regium, au-
reum, auratum, superbum, potens,
preciosum, imperiosum, venerandú,
eburneum, verendum, Auro gem-
misq, decorum.

Bez / Bzowj from aneb kef.

Sambucus: Sabucus. Αζίν. Zolunder
à ciuitate: Zolder, Zolderbaum.

Sambucus montana, Bez hornj /
Waldholunder: Sambucus aqua-
tica, siue palustris, Kalina / Schnee
Ballen / Schwelcken.

Beja
rabes
qui ex
tra pa-
triam
ad ponit
luxia
hab
ay
z

Bez / fromé / from. papuli
Abiq; Sine: Præter: Extra: "Aveo:
χαρις. Ohn / aufferhalb / außgenom-
men.

Bez toho / fromé / from toho / syce / syc
gináč.

Cæteroquin: Cæteroquin: Alioqui:
Alioquin: Præter hæc, Ατιμο το:

Αλλως: άλλως: άλλωδ. Ohn das /
sonsten.

Bez tebe / from tebe / wymijnje tebe / seč
ty / gediné ty.

Præter te: Nisi tu: Præterquam tu:
Extra te: Excepto te. Πλίν ου: εκ-
τός ου: υπέρως. Ohn dich / außgenom-
men dich / aufferhalb dich / dan du.

Bezbožny / nezbožny / nepobožny / ne-
bohemynský / neBohobogny / neKře-
stianský / Boha y bázně geho práž-
dný / nemagich bázně Boží / slý / hán-
ce, potupný, ruháč Boží y slova
geho / nešlechemý.

Impius: Improbus: A pietate remo-
tus, od pobožnosti vzdálený: Sce-
leratus, Nefarius, Nešlechemý,
ohavný, hrozným hříchy zprníný,
okřovaný: Timore Dei carens, Bez
Boží bázně: Deum contemnens,
aspernás, despiciens, potupný Bo-
ží: Malus, slý: Affinis criminum,
flagitiorum, hříšný, zločinný. 'O, η

αθεος: ασεβής: απβθεος: δούθεος: ασε-
βών εις τας θεους: ανβοςιος: φαυλος, πο-
νηρος, improbus, Nešlechemý.

Gottlos / verrucht / ruchlos / nicht
gottsförchtig / vndchristlich / veräch-
ter Gottes vnd seines worts / schänd-
lich / der mit schanden vnd lastern
Behafftet ist / bei dem kein Gottes
fforchť ist / Gottes verächter / Böß.

Poëtice: Contemptor diuim: Nil supe-
ros curans: Impia, improba turba:
Scelestia, maligna caterua, cohors:
Grex impius: Colluuius peruersa ma-
lorum: Peruersi sex improba cætus:
Degener polluta crimine vita: Cui
non sunt cordi sacra iura magni To-
nantis: Non colens veneranda sta-
tuta summi Iehouæ: Non seruans
sacra statuta legis DEI: Fœdâ, pro-
brofa labe notatus: Quorum corda
profana tenet impietas: Quorum vi-
ta impia scætet vitij: Ridens Deum

in arce sidere a poli: Violans iura tremenda legis sacra: Fanda & nefanda perpetrans: Despicens sceptraveranda aeterni Iouis: Quem degenerem impius error abstulit: Cui caeca pectora impietas trahit: Turba laxans libera frena vitij suis.

Bezbožnost/nehobomyšlnost / nezbožnost/nepobožnost/Bohayráždnost / neBohabognost/nesslechetnost/potupa Boha y slova geho / pohrdání Bohem.

Impietas: Improbitas: Contemptus Dei & verbi eius. ἡ ἀσεβεία: ἀνομιλία: ἀθεότης. Gottlosigkeit/verachtung Gottes vnd seines worts/ruchlosigkeit.

Bezděčnosť/nedobrowolnosť / netvolnosť / nerád / přinucený, donucený, dohnaný / zmusení/něsnadný/nerád.

Invitus: Haud lubens; Coactus: Tergiversans: Repugnans, odbogný: Contra voluntatem, proti vůli: Recusans: Grauatus, obtijný: Nō volens, Nō lens, Nechticý. ὁ ἀκούσιος: ἄχ' ἐκων: ὁ, ἢ ἀβουλός: ὁ μὴ βούλομενος, θέλων, non volens: ἀκων: ἔλασ, coactus, violentus.

Ungern / nicht mit willen / widerwillig/unwillig/mit verdruss/mit zwang vnd trang/mit beschwerde. Vide etiam Nedobrowolný.

Bezděčně/bezděky/netvolně/nedobrowolně/nelibě/neochoťně / nerád/s obtijemim, s nechutí, s netvolí / přinucený / násylí / nedobromyšlně / násylně / přinuceně / odporně / něsnadně.

Invitè: Invitò: Repugnanter: Grauatim, Grauatè: Non libenter, Haud libèti animo. ne s dobruu ochotnau myslj: Difficulter: Aegrè; Molestè, těžce a s něsnázý: Ingratis, ne wděčně, neochoťně. Ἀβουλός: ἀκων: ἰ: παρὰ βούλην, μὴ κατὰ βούλην, non ex sententiā: ἔλα, ἔλασ, vi, violenter, násylně. Ungern / gezwungenlich / gerungenlich / nicht gern / mit verdruss / mit zwang vnd trang / mit beschwerden.

Bezectný, bezecti / bez poctivosti / nacti zmařilý, zlopowěstný / nepoctivý / necený / nesslechetný / kterýž světskou hanbu trpěl.

Probrosus: Ignominiosus: Criminosus: Famosus, rozvolaný, romessný: Cum infamiā & dedecore, w slé powěsti a hanbě. Lasterlich / lasterhaffrig / schandlich / vnerhlich / verschreit / in schand vnd vnehr.

Běžně / vide Rychle / Spěšně / porůchně.

Běžný / obecň / wábec zvyklý / běžný / obecně berný.

Vulgaris: Vulgatus: Pervulgatus: Tritus, vrčelý: Vsitatus, obyčejný: In usu, w vjžwání: Communis. ὁ ἐπίδημιος: κοινός: καθ' ὅς: διαχρηστέος. Gemein / gäng / gangbar / brauchlich vnd im brauch. Vide etiam Obyčejný.

Bezpečný, bezpečlivý, bez péče / nestarostlivý / neffresovný / bez starosti / kterýž se o nie nestará / na nie dbý nemá / o nie se neffrefuge.

Securus: Tranquillus, vpofoĝeny:

Curá & anxietate vacans sine cura, bez starosti. O, ñ áμείρωνοι:

áδής: áκνής: ó ηζυχος, ηύχτος. Sicher / sorglos / ohn sorg.

Bezpečný / bez nebezpečný / dobře opatřený, vbezpečný, ohražený.

Tutus: In tuto locatus: Metu vel periculo vacuus, bez strachu: Nihil

infridarium habens, iádnych aučlžá

Dáv nemagjcy: Tectus, septus, munitus, Opatřený, ohražený. O, ñ

άσφαλής: áκινδυνος, sine periculo: O óχυρος, έχυρος, munitus.

Sicher / ohn not vnd gefahr / in sicherheit / versichert vnd verwahrt / ingewarham.

Bezpečně, w bezpečnosti, bez starosti a péče život vésti, žití v bři / pokojně žití / vést / nestarati se.

In securitate vivere: Securi animi esse: Securam agere vitam: Tranquillam vitam vivere: Tranquille, secure agere: In

summo ocio vitam transigere, w zahálce život strávití. Ασφαλισειν:

άδοϋλωσ έχειν τών λυχών: ηύχτος, άσφαλής. In sicherheit leben / sicher sein / frei von allen sorgen, on

alle sorg vnd angst leben / sicher vñ ruhig leben führen / die vöglin sorgen lassen / es lassen tag vnd nacht werden.

Bezpečnost / bezpečnost / vbezpečení, Securitas: Requies curarum, Opo-

činuti od starosti: Tranquillitas curae, anxietatis experta. Η άσφα-

λεια: τὸ άσφαλής: Είλαρον. Sicherheit.

Bezpečiti / vbezpečiti / vĝistiti / pogistiti / zaručiti.

Satisdare: Cauere: Cauere sponso-

ribus, Rufoĝmē zastawiti: Satisfactionem dare, praestare inter-

ponere: Cauere per satisfactionem, vručiti, rufoĝenstwijn zastiti. Κα-

τας ησας έγγυητας: πορισάδξ έγγυη-

αμέτες: παρέχειν έγγυητήν: έγγυ-

ησιν ποειν: πορισάδξ πησ ησ: άσφα-

λειαν διδωαι: άξιοπης ως άσφαλιζειν.

Versichern, versicherung thun / caution machen. Vide etiam postpositi / zaručiti / Rufoĝmē zastawiti.

nebezpečný / neopatřený.

Non tutus: Inutus: Indefensus, bez obrany: Periculosus, Periculi plenus plny nebezpečný: Cum pe-

riculo conjunctus: Non procul a periculo. Haud securus: Dubius,

negistý, pochybný: O, ñ ηκινδυνος, κινδυνάδης, άκροφαλής, έπιεφα-

λής, proclivis ad lapsum, nakloněný, nachýlený k pádu.

Unsicher, gefahrlich, unbewart / nicht sicher / das gefahr hat, vnd

ohn gefahr nicht geschehen kan / voll gefahr / nicht weit von gefahr /

zweifelhaftig.

nebezpečnost / nebezpečnost / těžkost, Periculum; Discrimen; Res pericu-

lis seu discriminibus plena, wěc plná nebezpečný, nebezpečná:

Dubia fortuna, pochybné, negisté

stěstí, O κινδυνος: τὸ κινδύνημα, pericli-

ricilitatio. Gefahr/ gefährlichkeit/ noth.

Poëtice: *Discrimen anceps, sanum, triste, durum, durum: Periculum, Periculum exitiale, dubium, horrendum, funestum: Varij casus mul' aq, discrimina rerum.*

ne *Bezpečestwj*, ne *bezpečná* miffa na Noft.

Pericula. *Discrimina maris: ut sunt Syrtes, Charybdis, Abydi, Malea, Promontoria, Scopuli, Fauces, Rupes maris. Gefährlichkeit des meers.*

w *ne* *Bezpečestwj*, w *težkost*, w *neffičestwosti* w *westi*.

In periculum deducere: Adducere in discrimen, periculum, dubiã fortunam: *Præcipitare in pericula, seu discrimina. Καθίσταται εἰς κινδύνον: Καταπίπτει εἰς ἀγῶνα ἢ κινδύνον. In gefahr bringen/ in noth vñ gefahr stecken vñ stürzen.*

w *ne* *Bezpečestwj*, w *težkost* *pfigiti*, *ypadnauti*/ *nebezpečestwj* *obščecnu* *hčti*.

In discrimen, periculum venire, vocari: In dubium vocari: *Devenire in periculum, discrimen: Imminere, impendere periculum alicui, Настави ми nebezpečestwj, Sude mi *težkost*: Redundare in aliquem periculum: Circumdari, urgeri periculis: Circumveniri periculo, *Težkostine* *obščecnu* *hčti. Ἀφίεται εἰς κινδύνον: Ἰππεύει κινδύνου εἰς τινά: κατανύπτει εἰς τινά εἰς μάστιγος**

κινδύνος, aliquem inclinare in maxima pericula, *naflonému* *hčti* *E* *welčým* *nebezpečestwj* *m: Καθίσταται εἰς ἀγῶνα ἢ κινδύνος*, constitui in periculo, *wčeti* *w* *nebezpečestwj*. In gefahr kommen/ in noth vñ gefahr stecken vñ stürzen/ mit gefahren umgeben werden/ ein gefahr vor jm haben.

w *težkost* a *rafemž* *ne* *Bezpečestwj*, *neffičestwosti* *hčti*, *wčeti* *na* *težkost* *se* *plawiti* / *rafewauž* *težkost* *trpěti*.

Eodem in discrimine, in eodem periculo esse: In eadem fortuna versari, constitutum esse: Eadem nauivehi: In iisdem navigare fluctibus, eodem jactari vento, eadem procella agitari, exagitari: *na* *težkost* *moiti* a *tyrnž* *wčeti* *se* *in* *stati*: *Parī, simili eodem, non dissimili haud dispari esse in periculo. Ἐν ὁμοίῳ εἶναι καθίσταται κινδύνου: πρῶτον δὲ τινὶ κινδύνου ὁμοίον: ὁμοίως κινδυνεύειν: ἐν τοῖς αὐτοῖς κινδύνου εἶναι. In gleicher gefahr sein/ einerley gefahr haben/ mit eben derselbigen gefahr behafftet sein / in gleicher gefahr stecken.*

v *welčém* *ne* *Bezpečestwj* *hčti*.

In maximo periculo discrimine esse, versari, constitutum esse: *Casibus rerum varijs fluctuare: Innumeris fortunæ telis expositum propositum esse, patere w* *innohčch* a *roščičnych* *nebezpečestwjch* *hčti. Ἐν μεγίστῳ κινδύνου εἶναι: ἐν ἐξοχίστῳ κινδύνου καθίσταται.*

In großer gefahr sein / in großer
noth vnd gefahr stecken.

W nebezpečensťwj nebŕti / zádného ne
bezpečensťwj se neobáwati / na sucho
wyrchnauti.

Extra periculum esse : Expers esse
omnis periculi : Tutum esse & se-
curum omnium periculorum : Re-
motum esse ab omni discrimine,
wzdáleni býti od nebezpečensťwj :
Amota & depulsa esse ab aliquo
omnia pericula. Ἐξω κινδύνων εἶναι :
εἶναι πῶρρω τῶν κινδύνων : κινδύνων
πάντων εἶναι ἀπολαφθέντα.

Ohn gefahr sein / in keiner gefahr
sein / frei vnd ledig sein / aller gefahr
sicher sein.

W nebezpečensťwj se dátt , wydati.

Offerre se periculis : Periculum subi-
re , Nebezpečensťwj podniknauti.

Exponere, committere se pericu-
lo : In discrimen offerre vitam su-
am , w Nebezpečensťwj žiwota se
wydati : Objicere se in discrimen :
Dare sese in periculum : Subire,
ire in aleam : Audere aliquid cum
discrimine, potnšyti se o něco nebez-
pečně : Non sine discrimine. Κινδυ-
νέειν, periclitari : διδόναι ἑαυτὸν εἰς
κινδύνος : ἐμβαλλεῖν ἑαυτὸν εἰς ἀγῶ-
νας : ἀπειθεῖν, προαρπείδειν ἑαυτῷ κιν-
δύνος : προσεπιρίσκειν αὐτῷ κινδύνος.

Sich in gefahr geben, wagen / Ne-
bezpečensťwj se opowážiti.

Poēricē : Adire, subire, moliri pericu-
la : Offerre se ad pericula : Petere per
pericula : Caput objectare periculis :

Animos in aperta pericula mittere :
Se in aperta pericula projicere.

Bezporřebný / wide porřebný.

Bezprawy / křiwda / nespravedlnost /
nešluffnost / nepravost.

Injusticia : Iniquitas : Injuria. Ἡ ἀδι-
κία : ἀνομία : παρανομία, quod con-
tra leges fit, což gest proti řádu a
práwu : ἡ ἄδικος : τὸ ἀδικεῖν : δεινὸν ἢ
ἀδικον, injustum : ἀνομωσύνη.

Unrecht / ungerichtigkeit / unbillig-
keit / das wider recht, wider gere-
chtigkeit, billigkeit ist. Vide etiam
Křiwda.

Bezprávň / neprávně / neprávě / ne-
spravedlně / nešluffně / nenáležitě /
šle / pševráceně.

Injuste : Inique : Perperam : Perverse :
Prave : Non recte : Non juste : Vi-
tiose. Ἀδικῶς : κακῶς : ἐν ὀρθῶς : ἐλά-
τως : πορνῶς, improbe, nešlechetně.
Unrecht / unbillig / nicht recht / böß-
lich / ubel.

Bezprawy, křiwdu včiniti / Bezpráv-
ně, nešluffně, nenáležitě : nespra-
vedlně neprávě včiniti / moe ,
švalt, nepravost , nášlyj provešti,

Facere injuriam : Inferre injuriam :
Afficere injuriá : Offerre, impone-
re injuriam : Iniquius agere cum
aliquo : Injuriosè aliquem tracta-
re, nenáležitě s někým nakládati :
Injurius , injuriosus esse alicui,
Křiw býti : Contra jura, adversus
justicię leges, contra quam justicia
præscribit aliquem tractare, proti
řádu a práwu s někým zacházeti.

Ἀδικῶς

ἄδικεῖν ἴνα: ὀπίσειν, ὀπίσειν ἴνα: προσὀπίσειν: ἀγνωμοσεῖν: πλημελεῖν, iniquè agere: ἀδικεῖν ἴνα ἀδικίαν. Vnrecht einem thun / vnbillig thun / vnbilligkeit beweisen / einem gewalt vnd vnrecht thun / vnbillig mit einem vmbgehen / wider recht vnd billigkeit mit eynem handlen. *Vide etiā* Κίωδα vémitt.

Bibli / Kniha písma S. Slovo Boží / Starý a nový Zákon / Knihy Prorocké a Apostolské.

Biblia sacra: Libri sacri: Sancta scriptura: Vetus & nouum testamentum: Libri Prophetarum & Apostolorum. Τα βιβλία: ἡ ἀγία γραφή. Bibel/die Bucher der heilige Schrift/Gottes wort / Das alt vnd new testament/die schrifften der propheten vnd Aposteln.

Bič / žila.

Flagrum: Scutica: Mastix: Virga, Metla, prut: Verber. ἡ μάστιξ: ταυρία: σμαράγδα: virga: Geißel/peitsche/rut/streych.

Poëtice: Flagellum cruentum, horribile, tortum, durum, graue, vulnificum, sanguineum, atrox, acre:

Bičowatt / bičem, žilau mřskati.

Flagellare: Flagellis, Flagris, Verberibus cedere: Loris cedere, verberare, Křamenim mřskati; Lorea scutica ferire. μάστιγι: ἀπομαστίζω: μάστιγι: δάπτω: δέπω: ἀπειθεῖν: ἡμάτω. Geißlen/paetschen/ mit einer geißel schlagen.

Bičba / Bičnosť / nauze / psota / protti-

twenstvoj / nescěstj / strast / misera / třešost, trapij

Miseria: Calamitas: Afflictio, Trápenj: Infelicitas: Fortuna, res aduersa, incommoda: Res afflictæ, duræ, asperæ, Nescěstj: Labor práce: Mala, žle: Aerumna, strast a bičba. ἡ ἀβλήτης: κακοπάθεια: ταλαιπωρία: συμφορά, calamitas práce a bičba, nečesti: τα δεινά, grauia, třešosti a bolešti: κακοπάθεια, afflictio: δυσπραξία, δυστυχία, ἀτυχία, aduersa fortuna: κακόν, malum.

Elend / trübsal / jammer, widerwertigkeit/vnglück/vbel/müh vnd arbeit/nort. *Vide etiā* nečěstj Chudoba.

tw Bičba a nauzy welikau přivesti / tw nescěstj vvesti / do nauze sřtřiti / o twšecko připraviti.

Adducere in summam calamitatem: Afferre, importare calamitatem maximam: In maximas difficultates, in miserrimum statum precipitare: In omnium deterrimam, omnibusq; modis miserandā conditionem adducere. Καθίσταναι εἰς ἀτυχίας, ἢ συμφορὰς: καθάλλειν εἰς συμφορὰς, ταλαιπωρίας ἐχθράς ἢ πολλὰς. In grossen Jammer vnd elend bringen / in große not, vnglück, angst vund trübsal werffen, oder stürzen.

tw Bičba a nauzy welikau vpadnauti / tw třešost welikau přigjeti / o twšecko připravenu bžti.

In summis miserias & calamitates

venire: In maximas difficultates delabi: In durissima, acerbissima deijci: Extremam fortunam subire adire: Summis calamitatibus implicari, involui, cingi: Acerbam, acerbissimam fortunam sentire. ἔλθειν εἰς μέγιστας συμφορὰς: μέγιστον εἶναι ἀτυχίαν: περιπεσεῖν ἀτυχίᾳ: καθὲς ἀδὲς εἰς ἀτυχίαν ἢ συμφορὰς: συμπίπτειν τινὶ ἀτυχίαν.

In groß Jammer vnd elend gerathen / in grosses vnglück vnd elend kommen.

mnoshé Bide, nauzy poddánu bhst, vrodobenu bhst / mnoshé rézkosti, nescisti a nescisti snasteti, mystáti.

Varijs, inhnitis, innumeris, multis, multiplicibus arumnis, miserijs, calamitatibus, afflictionibus subiectum, obnoxium expositum esse.

Varijs irascentis, saeuientis, tumultuantis fortunæ telis, icibus subiectum esse. Ὁ μέγιστος μετὶ πάντων πολλὰν τελευτησιών: καθὲς κείνός ἐν πολλῇς τε, μετὰ τὰς συμφορὰς ἀτυχίᾳς. Vielem Jammer vnterworff seyn / vieleley tråbsål, elend vnd heutzet leid außstehen müssen.

Bidnsh / muznsh / vfoznsh / strassnsh / mizerush / nesciastnsh / vracnsh, vracnsh se zuwiesh / w nesciastsh, bidé a w nauzy postawensh.

Miser: Calamitosus: Affectus calamitate: Miserabilis, miserandus: politowansh / hodnsh: Afflictus: iacens: Aerumnosus: Qui in miseria est: Afflictæ fortunæ: Misericordia calamitatibus & difficultatibus affe-

ctus atq; afflictus: Oppressus aduersis, miseris rebus, Nessiestim zish zeny, postkaceny: Deiectus ad calamitatem, Bsdau smzeny: Prostratus, jacens. Ὁ τάλαιος: ἀθλιος: τάλαιωπος: ὁ ἢ δὲς νος: δὲς υχῆς: ὁ κακοπαθῶν: δεινῶς διακέλευος: ἀθλιος διακέλευος. Elendig / jämmerlich / armselig / vnglückhaffig / arbiterselig. Vide etiam nesciastny.

Poëticè: Duris in casibus harena: Terq; quaterq; miser: Quem fors inimica premit duris vicibus: Qui fatis urgetur, agitur acerbis: Agens extrema per omnia vitam: Quem durè exercent casus: In tristisqualore triste animum trahens.

Bidnsh / politowansh, mifostdenstwi hodnsh / zbidowansh / jalostnsh, jalostnsh / itostnsh.

Miserabilis: Miserandus: Commiserandus: Misericordia, commiseratione dignus, Frerysz hodent gestaby ho gini litowali: Ὁ ἀνθρώπος: ἐλεεῖνος: ἀνθρώπος.

Erbarmlich / ober welchen sich zu erbarmen ist / mit dem mitleiden ist zu haben / der zu bedauern ist / der das wurdig vnd werth ist, das man sich seiner erbarme.

Bidnsh / muznsh / vfoznsh / vracnsh / strassnsh / nesciastnsh / vbrznsh / w bidé a nauzy / jalostnsh / itostnsh, itostnsh.

Miserè: Calamitosè: Afflictè: Aerumnosè: In miseria & calamitate: Infelicitè: Miserabiliter, Miserandè: Miserandum in modum

jalostně. ἄθλιος: ταλαπῆρης: κακοπαθῆς: ἀνερπῆς: ἐλεεινός: ἀνιερπῆς.
 Bitterlich / jämertlich / trübselig /
 lich / armseliglich / arbeitseiliglich /
 in jämert vnd elend / erbärmlich.
 Bily / bile barwy.
 Albus, ὁ λευκός, weiß, Candidus, swierle
 Bily, co bida / ὁ; ἡ λευκοραῖς, klar
 weiß. Niueus, Sniżny, Bily gako
 siny / ὁ; ἡ χλωρός, ὁ; ἡ χλωροειδής. La-
 ctus, Mlycne barwy Bily gako mle-
 ko / ὁ γαλακτικός, Milchweiß. Can-
 nus, sedywy / ὁ πολυτός, grawe. E-
 burneus, Bily gako Stonowa kosti
 ὁ; ἡ κεραινώδης, weiß wie helffens
 heyn. Marmoreus, Bily co marmo-
 rino / ὁ μαρμαρινός, Weiß wie mar-
 melstein.
 Biliti, sbiliti, obiliti, mybiliti, zabiliti-
 ti / bile vdelati / na bילו barwiti.
 Dealbare: Album facere: Candefacere:
 Candidare, λευκῶσαι / λευκαίνειν.
 ἀπολευκαίνειν, Weissen / weis ma-
 chen.
 Biliti na sluncy.
 Apricatione candefacere: Infolare,
 ad solem expandere. ἠλιῶσαι: ἠλιῶσαι.
 Bleychen an der sonne weiß
 machen oder werden.
 Bileci / Bilyhm bhyt / probileci / pobē-
 lawēti.
 Albere: Albicare: Albescere: Exal-
 bescere: Album esse: Album fieri:
 Candere: Candescere: Candi-
 dum esse: Candidum fieri. λευκῶσαι:
 λευκῶσαι. Weis sein / weis
 werden.

po Bělatoj, nabělatoj / drobet málo
 bily.
 Albidus: Subalbidus: Exalbidus:
 Aliquantulum albus: Candidu-
 lus. Ὁ, ἡ ὑπελευκός: ἐπιλευκός: πα-
 ράλευκός, Weißlich / ein wenig weiß.
 Bific / Sferha / Sfarwant / Dy chjá-
 řu pacholek / Pechop.
 Viator: Apparitor: Accensus. Ὁ κλη-
 τήρι κλητήρι: κλητήριος. Stattnecht
 Stadtdiener / Bürtel.
 Bifof / chléb divakrát pečeny.
 Buccellatum: Panis nauticus: Παξι-
 μάδιον: ἀρτος ναυτικός, ναυμάζιον. Bif-
 cotten. Zwierbleck.
 Bifkup / předloženy Chřtmi Bofj, aby
 věl a řájal / neměšši a předni
 Spráwce a služebny Chřtme.
 Episcopus: Praeul: Antistes: Prima-
 tius sacerdos: předni, wrejni kněz.
 Ὁ ἐπισκοπος. Bifchoff / vorgefetzter
 der Kirchen Gottes, zu lehren vnd
 predigen / oberster Kirchendiener.
 arch Bifkup.
 Archiepiscopus, Ἀρχιεπίσκοπος,
 Erzbifchoff.
 Bifkurem bhyt / Bifkupstb aukad na
 sobe něst, sprawowan, wēsti / Chřtmi
 Bofj předloženy bhyt, f včen jafá-
 gati.
 Episcopum agere: Episcopi partes a-
 gere: Episcopale munus sustinere:
 Episcopi personam gerere, vel su-
 stinere: Episcopatum gerere, ad-
 ministrare, obtinere: Episcopalia
 munia peragere, exequi praestare,
 Bifkupstý vrad sprawowan. Ἐπι-
 σκοπῶσαι: διακονεῖν ἐπισκοπῶν, ἐπιτελε-
 ῶσαι.

παιδ. Bischoff sein/eines Bischofs
- ambt tragen, verwalten/der kirchē
Gottes vorgesezt sein, zu lehren vñ
predigen.

Diffusā fortuna / Infula.

Infula: Fascia & velamentum flami-
nis seu episcopi. Ἡ καυρία. Infula/
Bischoffshut.

Poëtice: Infula sacra, sacra, longa,
pulchra, alba, lanea, Ambiens, cingens,
ornans fulvas comas.

Viti, prāti, tlaucy / vprati, vbitti, vrlau-
cy / vhditti.

Verberare: Percutere: Pulsare: Fe-
rire: Cedere: Icere, tressiti, vras-
syn: Tundere, strāti: Verberibus
excipere, plectere: Manus afferre,
Rufu wložit: Fuste nultare: Ma-
le accipere: Fustem impingere, ky-

gem zprati, vprati, zmlatiti. Πλάτ-
τειν: πλάσσειν: τύπτειν: πασσειν: ἀφελ-
σειν: παλάσσειν: κόπτειν: βαπτίζειν,
virgis caedere, metlami, pruznau
mst. τι: ἐπιπέλλειν, ἐπιτίθειν, ἐμ-
φορέειν, προσπέλλειν αὐτῶν πληγὰς, Pla-
gas alicui inferre, vbitti nēfoho.

Schlagen / schmeißen / schmieren /
abschmieren / streych oder schläg ge-
ben / treffen / stossen / hand anlegen /
mitt einem Enttel schlagen.

Poëtice: Verberibus terga notare: Fa-
tigare humeros pulsataq, tergora fu-
ste: Verbera insonare: Verberare per
terga intortum flagellum: Quatere
fuste per terga, per armos: Verbera di-
ra sonant.

Viti se / vprati se s nēfchim / porstati se /

bogowati.

Certare: Dimicare: Præliari: Con-
figere. Συμμάχων: ἀμικλάδ: ἀμικλάδ:
συμμάχων: συμμάχων: μάχων
μετά τινος. Sich mit einem schla-
gen. Vide Bogowati.

od Viti se / zase bitti.

Repercutere: Percutientem vicissim
ferire: Reverberare: Reserire. Ἀν-
τιπτείν: ἀντιπτείν: ἀντιπτείν:
ἀντιπτείν: ἀντιπτείν, ἀντιπτείν:
ἀντιπτείν. Widerumb schlagen.
pro Viti / proraziti.

Transverberare: Pertundere: prostr-
ant: Traicere, prohoditi, prohna-
ti: Transfigere, propichnauti, prob-
bodnauti: Διακόπτειν: διαπλάσσειν:
διεύθειν, traicere: promissiti.
Durchschlagen / durchstossen / durch-
stechen.

roz Viti stany / vide Lezeni.

za Viti / zamordowati / hrdlo odnijet /
odstiditi / swēta sprowoditi, swēst /
o hrdlo, o život pripraviti / vmofti-
ti / vsmrčiti.

Occidere: Interficere: Interimere:
Cedere: Trucidare: Necare: E-
medio tollere. φονεύειν: ἀποκτείνειν:
ἀναρπείν. Erschlagen / umbbringen /
ermorden / erwürgen / vombs leben
bringen. Vide vSmeriti.

za Viti bšti / zamordowanu bšti.

Occidi: Interimi: Trucidari: Inter-
fici: Necari: Cadere: Mortem op-
petere, occubere, obire in acie,
prælio, conflictu, w Bogi, w bitwē,
na wognē padnauti, zahynauti / na
placu

placu zústati. *θονέυειδς : άναρπέιδς :*
άπορ λείνειδς : κβπ λείδς , κα λανόπ λείδς .
 Erschlagen werden/in der schlacht
 umbkommen.

za Ditch/zamordowanh.

Occifus: Caelus: Concifus, na Kufy,
 na hubice rozsekany: Trucidatus:
 na hubice rozsekany: Profligatus, pora-
 ženy zahnaný. *ó άναρπέειδς : άπορ λείδς .*
 Erschlagen/erlegt/ erwärget/suffo-
 geribet.

Biti/zelaucy/zepřáci/zmlátiti/zdro-
 bítí.

Conquassare: Concutere: Quassare:
 Conterere, zerižiti: Confringere,
 polámati: *κατασείειν, διασείειν : κα-
 ταρρήνύειν,* confringere, na Kufy
 zdrobítí. Zerschlagen/ zerschmeiß-
 sen/ zerschmettern.

Ditec/šternýš/šterýš se s druhým bi-
 ge, a pětšlá.

Certator: Pugil: Agonista: Dimica-
 tor. *Ὁ μάχιμαον: άγωνίς η̄ς: μάχων:
 ἡ άθλητής, πύε λης, παλειδς η̄ς,* pugil,
 athleta. Kampffer/ streiter/ fedy-
 ter. *Vide etiam infra Sfermyš.*

Bitwa/půtká/bog/potkání s nepřs-
 telem/Sfermicl/prantce/zápas.

Pugna: Prælium: Certamen: Con-
 flictus: Dimicatio: Concertatio,
 Certatio: Contentio: Lucta: Vel-
 litatio: Pugna velitaris, Sfermicl.

*Ἡ μάχη: άμύλλα: άγώνια: ὁ άγών:
 ἡ συμπολοή: ὁ άκροβολισμός: ἡ άψι-
 μαχία,* velitatio: *Πέση, πείσομαχία,*
 pedestris pugna, pěšš bitwa: Na-
 ualis pugna: *ναυμαχία: ναυχία:*
 Bitwa na mori, na wodě/ Schiff-

schlacht. Prælium equestre, Bit-
 wa mesy Keythary, potkání gřdy:
ἰσπικίδς άγών, ἰσπείων άμύλλα. Treff-
 fen der Reuter. Pugna imaginaria,
 Slepé lermo. *Μάχη ἰσοκία χαρμηίειν.*
 Blinder lerm. Schlacht, streit/ein-
 treffen/ feldschlacht/Scharmügel.
 Poëtice: *Pugna anceps, tristis, acris,*
*gladiatoria, ferox, dura, aspera, sa-
 ua, caeca, cruenta, trux, atrox, fune-
 sta, sanguinea, acerba, terribilis, fer-
 uens, crudelis, flagrans.*

Bitwa, prantce, půtká mezy dvěma/
 Sám a sám.

Monomachia, Duellum. *Μονομαχία.*
 Streit oder Kampf vnder zweyen.

Bitwu svěššti, držeti, vdělati/bití se/
 potkati se/ přáci se/ polem se potka-
 ti/ Sfermiclowati.

Confligere: Præliari: Dimicare:
 Manus, signa, pedem conferre: Cō-
 currere armis: Prælium facere:
 Decernere armis, acie, ferro: Cō-
 mittere prælium, pugnam: Pu-
 gnā certare: Acie confligere, con-
 tendere, congregi: Manus, signa
 conferre. *Συμβάλλειν: συμπίπτειν:
 συμπλέκειδς: ποιόσαιδς μάχην: μά-
 χεαδς: σιωπάειν τὴν μάχην: ὁμῶσε
 φέρεαδς: σιωπάειν.* Schlacht hal-
 ten/schlacht thun/streiten mit einan-
 der/ein treffen thun/scharmügeln/
 sich schlagen/ ein feld schlacht hal-
 ten/ es mit der faust austragen.

Bitwu wyhrati/bog obdržeti/přemo-
 cy/nepřitele poraziti, wybogewati/
 ti/pole obdržeti/svěššeti/wjstřštwj
 dostati, obdržeti, odnesti.

Expugna-

Expugnare: Victoriā obtinere, reportare, consequi: Vincere, pie-
mocy: Capere, gūmari: Subijcere,
Subigere sibi, podmamti sobē. Κι-
πᾶν; κρατεῖν; επικρατεῖν; κρατῖς εἶναι;
περιλυεῖν; περιεῖναι, superiorem ef-
se: Ἰὼν νικῶν λαμβάνειν; μετέχειν ἴσος
νίκης, victoriæ participem esse: κα-
ταπολεμῆν, subijcere bello, Bogem,
walfkau, mecem podmamti.

Eröberer/ vberwinden/ den sig be-
halten, obligen/ die schlacht eröbe-
ren/ das feld behalten/ gewinnen/
ihm vnterwerffen.

Wittwē padnauti, zahynauti, zabitu
bhtti/w bogi vntjeti, dofonati.

In acie mortem occumbere: In pu-
gnā, in praelio, in conflictu obire,
cadere, occumbere, mortem oppe-
tere, perire. Ἐν μάχῃ, ἐν τάξει τε-
λευτᾶν. In einer schlacht umbkom-
men/ in der schlacht sterben.

Blahoslawensh/ Blasensh/ stitastsh.

Beatus; Aeternæ salutis, beatitudi-
nis particeps, wēneho spasesh v-
kastsh: Feliciter & beatissime a-
gens: Hæres vitæ æternæ, dēdic
wēneho žiwota: Particeps æterni
gaudij, wēne radosti vcastsh. Ὁ
μακάριστος, μακάριος, μακαρίτης: ὁ, ἢ
μακάριος: ὁ, ἢ μέτοχος τῆς αἰωνίου σω-
τηρίας, μακαρίστους. Selig/ der
ewigen seligkeith theilhaftig/ ein
erb des ewigen lebens.

Poëtice: Felix b nimum felix: Omni-
bus numeris beatus: Terq, quatēq,
beatus: Quem manet promissa portio

regni celestis: Quem premia aeterna
manent vita perpetua:

Blahoslawenshwj/wēnā radost a wē-
nē spasesh.

Beatitudo: Beatitas: Vita aeterna cū
Christo, wēnsh žiwot s Arystem:
Regnum caelorum, Aralowschwj
nebestē: Aeternum gaudium, ne-
skonskā wēnā radost. Ἡ ζωὴ αἰώνιος:
ἡ βασιλεία τῶν ὑψάνων: ἡ αἰώνιος χαρὰ.
Seligkeith/ ewige freud vnd selig-
keith/ das ewige leben mit Christof
das Himmelreich.

Poëtice: Requies, quies aeterna: Pro-
speritas paradisiaca: Aeterna volu-
ptas: Dulcia tempe: Aurea secula
perpetuae vite: Ora beata aetheris.

Blahoslawenshm/ blasenshm bhtti/ spa-
sehm bhtti/ wēnē spasesh, žiwot ob-
držetti.

Saluari: Beatū & saluum fieri: Aeter-
næ salutis participem reddi. Σω-
ζεσθ. Selig werden.

Poëtice: Saluari: Sisti celestibus oris:
Superiū statione locari: Transferrī
in sancta regna caelium: Recipi sede
caelesti: Aeternæ vitæ heredem fie-
ri. Aeternam salutem, vitam con-
sequi: Aeternorum bonorum partici-
pem fieri. In aeternam gloriam trans-
ferrī.

Blahoslawiti/ oblahoslawiti/ blasiti/
blahoslawena vēntti/ spashiti/ žiwot
wēnsh dāti.

Beare: Beatum reddere, facere: Sal-
uum facere. Μακαρίσεν. Seligmach-
en/ das ewig leben geben.

Poëti-

Poëticè: *Transferre in sancta regna æ-*
litum: Recipere celestibus oris: Si-
stere superam statione: Celesti sede
locare.

Blahost/witel / vide Spasytel.

Blato/bahno / nečistota.

Lutum; Stercus: Limus, Blina. 'O
κόπος: τὸ κόπιον: ἡ κόπια: τὸ ἀφο-
διον, excrementum, nečistota: σκύ-
βαλερ. Kot/dreck/wust/vnstat. *Vide etiam Bahno.*

Blamh/Blamath/Blattih/vblácc-
nih/nečistih.

Lutulosus: Cœnosus: Limosus: Lutu-
lentus. 'O, ἡ πλωδὸς: ἡ πλωδὸς: ἡ πλω-
δῖος. Koticht/Dreckicht/voll Kot
vnd dreck. *Vide etiam Bahntih.*

Blaud/raup / telyl / hrubh ofel / ne-
wyrirwanh / newyhoblowanh / ne-
wybitih / ofel.

Stolidus: Truncus, Caudex, spakē,
peii: Bardus: Blax, hulwát: Stupi-
dus: Hebes, tupý, tupec: Bliteus:
Blwoñ, Blb: Plumbeus, hlupec. 'O
ἡ ἐνθὺς: ἀναίδυτος, Stupidus, ne-
smyšny, Besmysšny: τὸ σῦπος: ἡ σῦ-
πη, stipes. Dölpel/doll/vnverstán-
dig/grob/vngeschickē / vngeschlis-
fen / thor/der weder zu siedē, usch
zu braten ist.

Blauditi / poblauditi / meyliti se / na-
omnlu bhēi / chybowati.

Errare: Aberrare: Falli: Labi, pos-
flesiant: Offendere, zavoditi, v-
razyti se: Peccare, zhyestiti: Errore
duci in aliqua re: In errore verfa-
ri: Errore capi: In errorem rapi,
duci: Labi per errorem: Aberrare

animo. 'Αμαρτάνειν: διαμαρτάνειν:
ἔμαρτάνειν: πλάμμελεῖν: παραβαί-
νειν, pratergredi: γνώμης ἐξίσταται
animo aberrare: σφάλει, ἀποσ-
φάλλει. Irren / fehlen / vnrecht
vran sein / ein fál schiessen / anstos-
sen/sündigen.

daleko Blanditi / hrubē se meyliti / wel-
mi chybowati.

Toto caelo errare: Totá viá errare:
Aberrare à ianuá netreffiti do dwé-
tj. 'Αμαρτάνειν τῆ πάση ὁδῷ: τῆ
παντὸς ἀμαρτάνειν: ἀνὸ θύρας ἀμαρ-
τάνειν. Ent weit Irren/wettfehler
schiessen.

za Blanditi / s cestu / zblauditi / s cesty
sgiti / ne cestau pravau giti / ne na
pravé cestē bhēi.

Errare: Aberrare: Vagari; Divagari,
Taufati se: Deflectere à viá, vchyliti
ti se od cesty: A viá rectá recedere,
z pravé cesty sgiti: Exorbitare, z
gleichu wystaupiti: Deviare, cesty
chybiti: Extra callem esse: Diver-
rere à verá viá: Digredi à viá, wy-
froćiti s cesty. 'Αμαρτάνειν: ἀμαρ-
τάνειν, διαμαρτάνειν τῆς ὁδῷ: ἐξί-
σται τῆς ἰσθμῆς ὁδῷ, à rectá viá declina-
re, z pravé cesty se vchyliti: πλα-
νᾶει, ἀποπλανᾶει. Ir gehen/ab-
weg gehen / nicht auff dem rechten
weg gehen, nicht auff dem rechten
gan sein.

Poëticè: *Incertis, dubijs passibus errare:*
Agī, errare hinc inde: Nunc huc,
nunc de viis illuc errare, agī: Simuo-
sus flexibus errare: Ire dubijs passibus:

bus: Implere innumer as errore vias:
Ire, redire vagus incertas vias:
Ferri dubia ambage viarum: Quem
de viis, lubricus error rapit per de-
via, ducit in ambiguum iter.

Wlaudisch / bludny / bludař / kterřz
blaudj, s cesty scházř / a pravé, ro-
wné cesty chybuge / negde pravau ce
stav.

Errans: Vagans: A via aberrans, di-
grediens, deflectens, recedens: A
via abductus, s cesty swedeny. Ὁ
πλάγος: πλανώμενος: ἀμαρτανών ἴσ
ὑπὸ ἡσ ὀδῶ. Irrig / irrend / der irr ge-
het / der abweg gehet / der des rech-
ten weg abweicht.

Poëtice: Varijs, dubijs erroribus actus:
Incertis, dubijs passibus, gressibus er-
rans: Errans hinc inde erroribus ac-
tus: Quem de viis, lubricus error ra-
pit, aufert per de via: Sinuosis flexi-
bus, varijs tractibus errans: Implens
innumer as errore vias: Quē de viis
error ducit in ambiguum: Qui va-
gas itq, reditq, vias: Qui fertur du-
bia variarum ambage viarum.

Wlad / poblauzenj / zablauzenj / meyl-
ta / omyl / omylenj / chyba, pochy-
benj / pokliska.

Error: Erratum: Lapsus, pād: Offen-
sio, ἄρως. Το ἀμαρτανών: σφάλμα:
ἁμαρτανών. Irrung / irrhumb / fehl.

Wläzen / nemaudry / nesmyslny / nero-
zumny / neopatrny / bez rozumu / te-
řz nemá rořsedy doma / Stolido / su-
řif / řessif.

Stultus: Fatuus: Amens, demens, Bez
smyslny: Delirus, possitly, náblas

řny, řučif: Stolidus: Mente captus,
řterřz není při rozumu, sám při sobě:
Morio: Sannio: řiněřny blāzen, ne-
holeny blāzen: Bardus, hlupec,
blaud, traup. Ὁ ἄλιθιος: μαρς: ὁ, ἢ
ἐκ φρων, ἀφρων, ἀνόντος, demens, řiny
řtem pomimulř, o rozum připrawe-
ny: ὁ νήπιος, infans, nerozumné ditě.
Warr / thor / gauth / vnweis / řinert
vernunft beraubt / der ein sparren
verclaren hat / dem es ins tady re-
gnet / nicht witzig / aber witzig / der
nicht bei sinnen ist / schalcksnarr.

Wlämitny / blāznowy / blāznowřř /
zblāzneny, zblāzniřř / řterřz není při
rozumu / řřessitny / possitly / řře-
řif / řřassif / řřęny.

Amens: Demens: Stultus: Delirus,
natřeny, natřly: Fatuus: Desi-
piens: Inspiens, nemaudry, nesmu-
řefly: Stolidus, hlaupy: Infatu-
tus: Mente captus, Non compos
mentis, Impos rationis, řterřz ne-
mā rozumu: Excors: Vecors. Ὁ, ἢ
ἀνόντος: ἀφρων: ἐκ φρων: ευνότος: ἀβέ-
τερος: ἀγνώμων: ἀσύνετος: ὁ ἄλιθιος:
μαρς. Warrifřř / thōricht / schwer-
misch / aber witzig / nicht bey ver-
nunft od bey sinnen / wahnwitzig.

Poëtice: Sanā ratione carens, captus:
Sanis sensibus carens: Verae rationis
egens: Rationis, mentis inops vel e-
gens: Nil habens humanae rationis:
Nil ingenij, nil rationis habens: In-
spiciens & acuti pectoris exors: Non
habens quid sanā mentis in corpore:
Quem nulla ratio gubernat.

Wläznit

Bláznivě / bláznově, bláznovský /
nemaudě / nesmyslně / neopatrně /
nerozumně / bez rozumu.

Stultē : Dementer : Insipienter : Sto-
lidi. Ἐκφρόνας : ἀνίσως : ἀφρόνας :
ἀγνοήσιμος. Zárriř / unverständig
lich / unweislich.

Blázniti / bláznově sobě / blá-
zniti se / bláznem být / smyslem se
pominauti / o rozum přigiti / w ne-
smyslnost vpadnauti / poffetiti se /
wfech doma neměti / znemauděti /
zřeffetiti se.

Stultum, amentem, desipientem, fa-
tuum esse : Infatuari : Dementari :

Ratione priuari, orbari : Desipere :

Delirare : Mente captum esse : De-

mentem esse. Μωραίνειν : παρανοεῖν ,

παραφρονεῖν , desipere : ληθεῖν , ἀπο-

ληθεῖν , delirare : μαρῶν , ἀνίστων , ἠλ-

θίων , ἀφρονα , ἑυφρονα εἶναι .

Zárriřch sein / in die aberwitz ge-

hen / thöricht sein / nicht wol bei ver-

munfft sein / nicht wol bei sinnen

sein / seiner vermunfft beraubt.

Blázniti / blázná vdělati / zřeffetiti /

o rozum přitrawiti / mámiti / zma-

miti / z rozumu, smyslu wyraziti.

Infatuare : Fatuum, stultum reddere :

Dementare : Ratione priuare, or-

bare. Μωραίνειν : ἀπομαρῶν : μαρῶν

μορεῖν : μαρομορεῖν. Zum narren ma-

chen / bethören.

Bláznovský / bláznivost / bláznění /

bláznění / nesmysl / nesmyslnost /

nerozum / poffetlost / hlauvost.

Stultitia : Fatuitas : Amentia : Stoli-

ditas : Dementia : Deliratio : Deli-

rium, pomnuti s smyslem. Ἡ ἀνοικε-
μορία : ἐνθετα : μανία : ἀφροσύνη :
ἀγνομοσύνη , παράνοια : ἀπίνοια .

Zártheit / thörheit / aberwitz.

Poëtice : Dementia caeca, malefana,
praeceps, insanabilis, In clades et mi-
serias se precipitans, Creans sibi ma-
lum.

Blecha.

Pulex. ψύλλα. Floch. Pulex aquati-
cus. Blecha wodnj. ψύλλα ὑδρωδης.
Wasserfloch.

Bledh.

Pallidus : Mustelinus, Kolicawowě

Barwy, sřynalý : Luteus, Luteolus,

řlutý : Flauus. Ὁ ἀρχρὸς : ἀρχρῖας, de

facie hominis, Bledá twát : ἑνωρχρὸς,

in quo pallor inest, Kterýž Bledne :

χλωρὸς, názeleň : Bleych.

Poëtice : Infectus, Confectus ora pallo-

re : Pallens vultum : Pallidus, Luri-

idus ora.

Blednauti / blednauti / bledhni, sřy-

nalhni být / zběleťi / zřynaleťi.

Pallere : Palescere : Pallore perfundi :

Exalbescere : Expallere : Expal-

lescere. Ἀρχρῖν. Bleych werden /

erbleychen / erblaffen.

Poëtice : Pallere vultum : Infici ora

pallore : Luridus pallor inest exhau-

sto sanguine : Luridum fieri : Deformem fieri pallore : Pallor in ore sedet : Pallor occupat ora.

Bleř / gasnost / svěťlost / řtewělost / glanc.

Splendor : Nitor : Fulgor : Claritas :

Lux, svěťlo. Ἡ ἀγλαΐα : λαμφοΐνη :

care, Nitere: λάμπειν: λάμπεδς,
 εἰς λάμπεδς. Glanzen/scheinen/ ein
 glanz von sich geben/ schimeren/
 glässen/ glizern.

Błiti/ vide Dáwiti se.

Błjzko/ bljzce/ nedaleko/ podlé, wedlé/
 pfi samém.

Propè: Propter: Iuxta: Non procul:

Ad: Non longè: In viciniá, w sauf

sedstwj: Cominus, z bljzka. Ἐγγύς:

πλησίον: ὀρέσσε: μὴ πῶρῶ nō procul.

Nabe/ in der nabe/ nicht fern oder

weit/ hart dabei.

Błjzko/ o málo/ o máľko/ sfáro/ tē-
 mēf/ nemnoho chybi/ o welmi má-
 lo činiti/ y samého.

Propè: Propemodum: Propè iam:

Ferè: Ferme: Tantum non, toľi

ko že ne: Parum abest, nedaleko od

toho: Non multò secus, nemnoho

gimáe: Circiter. Παραπράχῦ: ὀλίγε

δέν: παρά μικρόν, tantum non.

Bei nabe/ vmb ein Kleines/ schier/

fast/ es fählet nicht vil/ es ist vmb

ein gerings zuehñ/ es ist nicht weit

darvon.

Błjzko toho/ málo chybyge/ na tom

gest/ nenj o mnoho činiti.

Propè est: In propinquo est: Haud

multum abest: Parum abest. Πλη-

σίον ἐστὶ: παρά μικρόν δέν: ὀλίγε δέν.

Es ist nabe daran/ es fählet nicht

vil/ es ist an dem/ es ist vmb ein

Kleines zuehñ.

na Błjzce/ pfi bljzce/ nedaleko odněd.

In propinquo: In vicino: In viciniá:

Non longè: Non procul, nedaleko:

Prę foribus, y dweři, pzed dweřmi,

za dweřmi. Ἐγγύς: πλησίον: μὴ πῶρῶ,

non longè: ἐναντίον, ἐνώπιον, co-

ram. pzed očima: παρά πόδας, ante

pedes, pzed nohama: παρά cū Da-

tivo & accusatiuo: ὀρέσσε. In der

nabe/ nah darbey/ nit weit davon.

Błjzko, w bljzce, na bljzce bħti/ neda-
 leko, pzed dweřmi, za dweřmi, pzed
 rukama bħti/ na hrdle ležeti.

In viciniá else: In propinquo, vicino

else: Imminere, Błjziti se: Impen-

dere: Instare, nastáwati: Vicinum,

propinuum else, Błjzým bħti: Iá

iam adelse, giř giř pñtom bħti: In

foribus else, wedweřich bħti: Non

procul abelse, nedaleko bħti, ne

dlauho prodléwati: Prope else, in

limine else, na práhu bħti: Supra

caput else, Ceruici incumbere, nad

hlawau wřeti, na hrdle ležeti. Ἐπι-

σάδς: ἐνίς αδς: ἐπείνας: ἐγγύς ἐίνας:

ἐγγύς ἐίνας: παραπλήσιον.

In der nabe sein/ nicht weit oder

fern sein/ nah dabei sein/ fur der

thür sein/ vorhanden sein/ ober dem

haubt oder aufm halř ligen, nabe,

ober vberhangen/ zuehñer da sein

an der thür schwelł sein.

Błjzki/ nedaleki/ sansed/ bljzki, pfi

bljzki se/ brzo, bljzko nastáwagi

ch.

Vicinus: Propinquus: Finitimus, po-

mezni: Proximus, neybljzki, bljzki:

Non procul distans, Haud longè

disitans, nedaleki odtud: Proximè

accedens: In viciniá, vicino, pro-

pinquo, w sansedstwi: Instans, im-

minens, impendens, bližko nastá
wagjeý, přicházegjeý. Ὁ πλίσσιος:
ἐγγύς: παραπλίσσιος: ὁ πλίσσιος.

Nah/ nicht fern/ nicht weit/ in der
náhe/ fur der thúr/ das nicht weit
gelegen ist/ nah daran/ hart dabei/
der náhest/ des sich nahet, vnd náher
dartzu kommet. Vide etiá Saused.

Bližiti se / přibližiti se / bližko, bliže,
bližegi- f samému vřigiti, přistaupiti,
přiskočiti, přiraziti.

Appropinquare: Propè, propiùs ad-
ventare, accedere: Instare: Propi-
ùs adinouere: Propinquare: Ac-
currere: Advolare. Ἐγγίζειν, ἔπι-
εγγίζειν: συγγίζειν: ἑλκεύειν:
ἔπιεγγίζειν: παραβάλλειν: πάλαι
Sich nahen / nah hebet kommen/
nah hezú treten oder ruckén her-
zu lauffen oder fliehen. Vide etiá
přicházeti.

neybliže/neybližegi / nowé / nedá-
wne/ newelmi dáwno / málo před
tim/ před nedáwnjmi dnj / gedněž
před tím/ pomínulřich dnů/ oněchdy,
ondy.

Proximè: Nuper, Nuperrimè: Paulò
antè, málsěo před tím: Superiori-
bus, proximis diebus, předeřřlych
dnů: Paucis ante diebus, před má-
lo dñtřas dnj: Diebus vix prae-
teritis, elapsis, před nemnoha dnj.

Ἐγγύς: ἐγγύς: ἑν τῶν
ἡμέρας παρεληλυθόσας, prae-
teritis diebus: νέον, nowé: τὸ ἐναγγέ-
λῳ.

Náhest, zu náhest/newlich, newling/
vor kurtzem/ in kurtz verschienen ta-
gen / ein wenig zuvor / in vortigen

tagen / vor wenig tagen.

Bliženci / Bratřj dva spolu naroze-
ni/ dwořátka.

Gemini fratres. Δίδυμοι. Zwilling. Třj
bratřj spolu narozeni, Třigčátka.
Tergemini. Τριδίδυμοι. Drey zwil-
ling.

vBližiti / vkrátiti / vraziti / vřředit /
na wzdory věniti / křiwdu vdělati /
vřřiditi.

Lædere: Offendere: Offensionem ad-
ferre: Injuriá afficere: Exagitare,
Vexare, dogmatti: Molestiam ex-
hibere, protumyřnost činiti: Infen-
sum, molestum esse alicui: Solici-
tudinem inferre, starost činiti: ἀδι-
κείν: ὀλεσιζείν: ἔπιεγγίζειν: ἐνοχλεῖν,
διοχλεῖν, perturbare: ἀνείν, ἀνείδω:
λυπεῖν, ἀνταρῶν, λυπαρῶν, φορτικῶν, χα-
λεπῶν ἔργων ἴναι, molestum esse ali-
cui: κακῶς ποιεῖν, ἐρῶν, ἐρῶς ἕνεκα
ἴναι: κακῶς ποιεῖν ἴναι, aliquem af-
ficere malis, nekomu zle postauřiti.

Beleydigen/ leyd anthun oder zu
fugen / verlezen / leyds thun/ zu
leyd oder zum trug thun / treiben /
veriren / verdruř thun.

vBliženi / vrazeni.

Offensio: Offensa: Læsis. Ἡ ἐλάειν:
εἶα, vis, violentia, moc, nářly:
ὄλεσις, injuria, křiwda: ἐνοχλησις, διο-
χλησις, molestiæ exhibitio, protu-
myřnost, nawzdornost. Beleydi-
gung/verlezung.

Wobek/ Wobkowsř strom.

Laurus; Laurea: Daphnis. Ἡ δάφνη.
Lorberbaum.

Pœti-

Poëticè: *Laurus viridis, sacra, Parnasia, Delphica, Phæbea, triumphalis, virens, triumphans, frondosa, victrix, Grata Phæbo, Apollini, Spectabilissima in monte Parnasso, Virens in verno agro, Semper virens, Quæ non carpitur fronde caduca, Amica baccis suis, Precium doctis vatis, quorum meruere labores, Explicans odoratas comas, Seruans aeternum decus fronde virente.*

Dobr.

Castor: Fiber: Animal amphibion est, in terrâ & aquâ simul degens. O καὶ ὡς. Biber.

Bobromy frog.

Castoreum. Κάστωπος ὄφις, testes Castoris. Bibergeil.

Poëticè: *Græue castoreum, Virosa castorea, proto je tize a hancbné sinrdj.*

Bodec vide Osten.

Bodláf.

Rhamnus. ῥαμνος. Stehdorn.

Bodnauti/ büsti/ vbodnauti/ bodenauránu vdělati/ pichati.

Pungere: Cuspide vel aculeo ictum inferre, zahadlem, ostnem vpichnauti: Fodere stimulis: Figere, wets Enauti. Κερσεύς: καί κεύσεύς: νόστος, νόστος; ἐπινοστος. Stechen/ ein stich geben.

pro Bodnauti/ probüsti/ propichnauti/ promrtati/ prohnati/ nasfrze proražiti/ djru prodělati.

Transfigere; Perfodere: Transfodere: Trásforare: Transfluere: Trajicere: Transadigere. Τρυπᾶν: διατρύπᾶν: ἀνατρύπᾶν: διαδύπειν.

Durchstechen/ durchbaren.

nasfrze pro Bodnauti/ büsti/ propstati/ vpsiti/ Eullichem. bodcem, bodenau ranau zabiti, zamordovati/ aš do smrti pichati.

Confodere, Pugione interficere, conficere, trajicere: Transfodere, nasfrze prohnati. Συωνεύσειν: διαδύπειν. Erstechen/ zu tod stechen/ mit eynem stich vmbbringen oder tödren/ eynen stechen, das er stirbt/ mit eynem Dolch erstechen/ durchstechen.

Poëticè: Trajicere ferro, gladio, mucrone: Figere prae cordia: Figere pectus ferro: Ense latus perforare: Gladium lateri recondere: Rumpere prae cordia ferro: Transjicere ense pectus: Adigere ferrum per pectus, per costas: Condere enses in pectus: Fodere ferro pectora: Iugulum recludere ense vel mucrone: Resolvere ferro iugulum: Iugulo ferrum demittere: Rumpere guttura collo: Trajicere viscera ferro: Agere ferrum per viscera: Demittere ferrum, gladium in ilia.

Bog/ vide Wálka.

Bogovati/ wálku wésti/ bitvu swésti/ práti, bti se/ polem se potkati/ wálčiti/ s nepřitelem se potkati.

Certare: Pugnare: Dimicare: Digladiari: Praeliari: Conferre manus: Confligere acie: Decernere armis: Decernere acie vel ferro, mecem se potkati: Gradum conferre cum hoste, srazyt se s nepřitelem. μάχεσθαι: μάχην ποιήσασθαι: διαμάχεσθαι: ἀγωνίζεσθαι: ἀγωνίζεσθαι: ἀμιλ-

ἀμιλλᾶς: συμμίζαι εἰς χεῖρας πολε-
μαίας: σὺν ἀπ' αὐτῶν τὴν μάχην: εἰς τὰς
χεῖρας ἵεναι, ad manus venire, na
tuce přigiti: ἀρμαίωνος: συρρη-
γνοῦσαι: συρράσσειν.

Streiten/fechten/Empffen/Fries-
gen / sich schlagen mit eynander /
eyn streit oder schlacht halten /
schlacht lieren/eyn treffen mit ey-
nander thun/ mit dem schwer auß-
tragen/ vide etiam Wälten wēsti.

Poëtice: Certamina subire: Miscere
pralia: Decertare: Dimicare pugna:
Venire ad vel in certamen: Conferre
dextram: Concurrere ferro, telis: Ar-
ma, armis neckere: Peragere cert-
amen: Gerere Martis opus: Concurrere
campo.

Bogownij/wältečnij/ Puffenij kriegs-
man/ zmužijš, statečnij ref, své ru-
ky gonát/ brannij člowěk/ wogát.

Fortis: Bellicosus: Pugnax, bitex:
Strenuus in armis, vdatný w zbro-
gi: Strenuus & insignis bellator,
statečnij a mužnityj bogownij: mi-
litaris, wogenstý. Ὁ μάχιμος: πο-
λεμικὸς: ἀνδρείος: ὁ, ἢ ἀνδρώδης: φιλο-
πλεμος. Streitbar/tapfferer kriegs-
mā/ der in schlachten gewesen, vñ ſ
selbigen erfahre/manntlicher held/
gerad mit der faust/wehrhaft/für-
tig mit der faust/ kriegijš. Vide
etiam Wältečnij/ Wogát.

Poëtice: Bellis acer: Expertus bello:
Promptus ad arma horrida: Studijs
asperrimus belli: Marte gravis: Bel-
lo praeclarus: Acerrimus armis: Du-

rus bello: Fortia bello pectora: Bello
superbus, egregius, potens, insignis, e-
gregius armis: Bello magnus & ar-
mis: Pulcher armis.

Bogowati pro wlast / wlasti své a ze-
mě statečně zastáwati, brániti, há-
giti.

Pugnare pro patria, pro patriae de-
fensione, pro defendendá patriá:
Fortiter tueri patriam: Bello ar-
mis patriam defendere: Pro aris &
focis dimicare: Acerrimum se pa-
trię defensore praeberere. Ἐπὶ πα-
τρίδος πολεμεῖν, μάχεσθαι: διαμάχε-
σθαι, ἀγωνίζεσθαι, διαγωνίζεσθαι, ἀγω-
νίζεσθαι ἐπὶ πατρίδος. Für sein Vat-
terland streiten / sein Vatterland
tapfferlich beschützen.

Poëtice: Ruerē in fera arma pro patrijs
focis: Facere praelia pro patriá. Tue-
ri, tutari patriam Marte valido: Pro-
tegere patriam fortibus armis: Ruerē
in ferrum pro libertate patria: Ge-
rere arma pro charis focis.

Stastně Bogowati / bog wyhrati/ sta-
stnau bitwu swēsti.

Dextro marte pugnare: Prosperè, fe-
liciter pugnare: Eventu prospero
pugnare: Marte felici, juuante pu-
gnare, certare, digladiari, acie cō-
fligere, praelio decertare. Ἀπὸ α
μάχης: ἐν μάχῃ. Glücklich
streiten.

wy Bogowati město / dobyti města /
wzisti město močij aneb brannau ru-
kau, sšurmem.

Vrbem capere, expugnare: Subigere
urbem,

urbem, podmaniti mēsto : In suam potestatem redigere, w swau moc w wēsti : Potiri urbe, z mōcni se mēsta : In deditiōnem accipere oppidum. *Ἐκπολιτορεῖν ἵνα πόλιν : κρατῆν ἴης ἀδελῶς : λαμβάνειν, καταλαμβάνειν, capere : ὅφ' αὐτῷ ποιεῖν, sibi subijcere : χερσὶ τοῦ ποιεῖν : παρὶ σ' αὐτοῦ : ἀπὸ σ' : κατὰ κράτος ἐλεῖν, ἢ ἀπὸ σ' ἑαλεῖν, vi capere, mocy a sicut mem wzyti, mocnē dobyti.*

Eyne statt eroberen / cyn statt gewisnen, eynnemmen oder in seinē gewalt bringen.

Bohac / bohac / mojn / hogn / dohke se magich, sedich / kternj, mnoho penēz, statku a zboj / mā / dostatečnj na rostečnj wēcn / žiwnošj hognē opatkečnj / žafobēnj.

Diues : Locuples : Opulentus : Diuitijs affluens, abundans : Omnibus rebus circumfluens, wssim dohrym oplywagicy : Diuitijs refertus, Boharstwim naplnēny : Magnas opes habens, wēlčēho zboj / pān : Habens diuitias : Positus in facultatibus : Numosus, Pecuniosus, Benenumatus, penēstiy, nē penize bohac ty. *Ὁ πλάσιος : πλουτῶν : εὐπορῶν : ὁ ἢ εὐπορος : πολυκτητός : πολυκτήμων : πολυχρήματος, cui multum est pecuniae, ἔχων ἴς ἄσιας.*

Reich / mit reich / humb begabet / wol habig / wol vermōgend / der viel gels vnd guts hat / gelreich / der alles dings vberflüssig vnd gnug hat / einer guten nahrung.

Poeticè : Diues opum : Opibus potens Diuitijs & honoribus auctus : Opibus superbus : Diuitijs notandus : Tenens, habens, possidens, numerans, jactans opes, jugera mille : Quem multa comitantur opes : Habens congestos aceruos rutili aeris : Cui multos numeros domi possidet arca : Optimis rebus abundans : Cui diues est copia cūctarum rerum : Possidens magnas diuitias plenā arcā : Splendidus diuitijs & multo auro : Cui copia diues opum parta est diuino munere superiorum : Diues congesto auri pondere : Cui ipsa copia fundit benignas opes de diuite cornu : Diues positus in fenore nummis, Kdoj mā mnoho penēz na wrocych.

Bohac / hogn / dostatečnj / mojn / na sby magich.

Copiosus : Largus : Diues : Abundans : Opulentus : Vber. *Ὁ εὐπορῶν : ἀφθονος. Reich / vberflüssig. Vide etiam Bogny.*

Bohac / hogn / hauffue.

Copiose : Large : Opulenter : Affluenter. *Ἐυπόρος : ἀφθονος. Reichlich / vberflüssig / hauffiglich.*

Bohaciti / zbohaciti / bohacim wdēlati / bohacstwim obdacti / dohrymi wēcmi ofsyati.

Locupletare : Ditare : Diuitijs augere : Fortunis locupletare : Diuitem & opulentum reddere. *πλουτίζειν : ποιεῖν ἵνα πλούσιον : παρέχειν, ἐργάζεσθαι, ἐπιβαλεῖν ἵνα εὐποριαν ἢ πλούτον, suppeditare, comparare, co-*

ceruare alicui copias, naháněti ně
 komu statku: Προαγαγεῖν ἴνα ἐν ἐυ-
 τωρίαν, evehere aliquem ad opes,
 dopomocy někomu ꝥ Bohatstwi.

Reich machen/ begaben mit reich-
 thum/ mit reichthum vberschütten.

Bohatstwm bhiti / mnoho peněz a statku
 mjtí / možněm bhiti / napravě nau-
 řtonost mjtí/ dobře, pevně seděti /
 bohatstwi mjtí/ zbožim oplývati.

Diuitem esse: Opulentum, locuple-
 tem esse: Diuitijs affluere. Bohat-
 stwim oplývati: Opibus valere:
 Opibus abundare, affluere, super-
 fluere: Diuitijs munitum, instru-
 ctum esse: Fortunæ bonis affluere
 atq; abundare: Paratum esse ære,
 mjtí hotově peněje: In lautá & be-
 ne auctá parte esse: Rerum omni-
 um copíá abundare, hognost wšěch
 věcý mjtí: Neq; diuitias neq; opes
 desiderare, Aní o Bohatstwi aní o
 zbožj nestáti: Omnibus rebus af-
 fluere, circumfluere, wšěm wěcmi
 s dostatkem oplývati. Πλετεῖν: ἐυ-
 πορεῖν: εὐπορεῖν εὐπορίας: εἶναι πλέ-
 σιον, ἢ εὐπορον: εἶναι ἐν πλείω ἢ εὐπο-
 ρία: ὑπάρχειν ἴνι εὐπορίαν: τὰ κτή-
 ματα κ' ἰάδῃ. Reich sein/ viel gelts
 vnd guts haben/ wolhábzig, bei gu-
 tem vermögen sein/ mit reichthum
 begabet sein/ grosse nahrung ha-
 bē/ mit gelt gefaszt sein/ alles dings
 genug vnd voll auff haben.

Welmi Bohatstwm, možněm bhiti/ we-
 lík bohatstwi mjtí/ welikau řtwnost
 wěští/ peněz deftacet mjtí.

Valdē, abundē diuitem, locupletem,

opulentum esse: Rem possidere
 amplissimam, uberrimam, copio-
 sam: Diuitias tenere summas, we-
 lík statck držeti: Affluere, abun-
 dare copijs, diuitijs, opibus: Per-
 magnum pondus, multum, pluri-
 mum, abundē diuitiarum tenere,
 mnohým Bohatstwim, zbožim wlad
 nauti: In lautá & bene auctá, am-
 plá re esse: Rerum omnium copíá
 abundare, wšěch věcý nazbyt mjtí:
 Magnam vim auri argentiq; possi-
 dere: Mnoho peněz mjtí na státě y
 na řtjbrē: Satis valet opibus: Sa-
 tis est diuitijs instructus, munitus,
 dosti Bohatý, možný: Cræsi diuiti-
 as, Midæ opes, Pactoli opes, Pello-
 pis talenta habgre, possidere. Σφό-
 δρα πλείσιον εἶναι: προέχων χρήμασι καὶ
 εὐρίαις: πολλῶν χρημάτων κύριον εἶναι:
 εὐπορώτατον εἶναι: πλείων εὐπορίαν
 ὑπάρχειν τινι: μέγιστος πλέτους κτ' ἄδῃ.
 Oar sehr reich sein/ mit grosser reich-
 thum vberschütet sein/ grosse na-
 hrung haben/ gelts vnd guts voll
 auff haben/ aller ding ein vberflus
 haben/ mechtig vil gelts haben.

Bohatnauti/ zbohatnauti / statku, bo-
 hatstwi nabřrati, deřřrati/ mno-
 ho peněz a zbožj íháněti: řhromažbe-
 wati/ mnoho řtwnosti wěští/ x hro-
 madu řháněti/ k dobře řtwnosti řři-
 giti.

Ditari: Ditescere: Locupletari: Di-
 uité & locupletem esse: Pervenire
 ad opes & diuitias, ꝥ statku přigiti:
 Multas diuitias & maximas opes
 conge-

congerere, colligere: Amplas facultates, multum auri atq; argenti acquirere, comparare sibi, mnoho stýbra, slata, penés, statku shromážditi a nabyti. Ευπορέιν: πλατείν, πλετίζειν: εμπορον, πλείστον γίνεσθαι: γίνεσθαι τινι ευπορίαν: γίνεσθαι εν πλείω, ή ευπορίω. Reich werden / groß reichthum gewinnen vnd eroberen / vil gelt vnd gut samlen / viel nahrung zusammen schlagen / zu grosser nahrung kommen.

Bohatstwj / zboží / statek / welká státnost / možnost / hognost penés y gínšch dobrých věcš.

Diuitiae; Opes: Opulentia: Facultates: Copiae magnae, & amplae fortunae: Res: Bona, zboží, statek nemovitý: Abundantia, affluentia omnium rerum, na zbyr wšseho dobrého dosti: Cinyrae, Paçtoli opes, Midae diuitiae, welké, nepře-mojené Bohatstwj. Ο πλεός: ή ευπορία, αφθονία, περιουσία, abundantia, copia, hognost: τα χρήματα, ή κτήματα, peníze a gruntowé: αγαθά, bona: ή πολυκτημοσύνη, multarum rerum possesio.

Reichthum / gelt vnd gut / grosse nahrung / hab vnd gut / gärer / oberflus / alles dings eine genüge oberflus / groß reichthum.

Poëtice: Diuitia improbae, regales, potentes, invidiosae, opimae: Opes magnifica, superbae, fluxae, munificae. Irvitamentum malorum, Reddentes plerumq; animos feroces: Opulentia se-

lix, locuples: Vasta congeries fulvi metalli: Copia diues magnarū opum: Pontus diuitis auri: Magnarum opum acerui, qui sunt praesidio vitae nostrae: Thesaurus conditus plena arca, & congestus multo aceruo.

Bohatstwj, zboží, statek sháněti, shromáždowati / mnoho penés hrnauti / potladny sfládati / peníze k sobě hrnauti / bohatnauti / mnoho zšřkati / wzděláwati.

Diuitias comparare: Colligere, congerere, cumulare accumulare, conaceruare. corradere opes, diuitias, facultates: Opes acquirere: Accumulare, facere rem: Diuitias parare, facere, corradere: Rem facere: Locupletare se, zbohattiti se: Accumulare aurum: Conficere, corrogare, congerere pecuniam, peníze sháněti, wššěcko na peníze hněti, zvěsti: Rem familiarem augere, žiwnost sprawiti, napraviti. Συναγαγείν, παρασκευάζειν πλεόν: ἐργάζεσθαι, ποιείν ευπορίας, ή κτήματα: κλησάσθαι πλεόν.

Reichthum samlen / vil gelt vnd gut gewinnen / vil guts an sich bringgen / vil gelts samlen, zusammen scharren vnd fragen / sich reich machen / seine nahrung mehrren.

Poëtice: Cumulare diuitias caducas: Congerere thesauros: Componere opes per fasq; nefasq;: Colligere diuitias, quas malifida cohors petit nocteque dieq;

po Bohatstwj, w zboží a statku duchiti / u / cáh

ei / táhnauti se / peníze mřlowati,
gich žádati / na sakomřtwj se oddati /
na bohatřtwj toliko myřliti, toho hle
děti, wyhledáwati / žádati aby žbo-
hast, aby bohatřm byl.

Opes, diuitias quærere, aucupari:
Opibus inhiare: In re familiari
augendá totum else: Præter diui-
tias nihil spectare: Omne studiũ
in opibus quærendis consumere,
locare wřfectu swau sřaznost, pil-
nost na bohatřtwj wynařládati:
Totam in diuitias incumbere: Id
unum agere, eod tantũ spectare,
eod studiũ conferre, dirigere. Σπασ-
δάζειν περι πλάτων: ἀγαπᾶν πλάτων,
ἡ ευπορίαν.

Nach reichthum streben / nach gelt
vnd gut trachten / dem geitz ergebē
sein / all sein dichren vnd trachten
auff reichthum legen / allein dahin
sehen / wie er zu grossem reichthum
kommen möge / all sein fleiß anwen-
den reichthum zuwegen bringen.

Bel / Strana.

Latus. Πλευρά, πλευρόν, λαγών. Die
Seite.

Bolest / bofenj / nemo / trápěnj.

Dolor: Cruciatu: Mœror, žalost:
Aegritudo. Ἡ ἀλγὸν δὲν: τὸ ἀλγῆμα:
ἀλγος: ἡ οὐδυνή. λύπη, mœror. Weh/
wehthum / wehthag / schmerz. Vide
etiam Nemo.

Bolest miti trápěti / boleti / stonati / ne-
moemi břti / trápěti se / trápěni miti.
Dolere: Dolorem capere, accipere:
Indolere; Dolenter, acerbè ferre.
Ἀλγῶν: δειροπαθεῖν: ἀνιάθει: ἄχ-

θειαι. Wehthum / schmerzen /
schmerzen haben.

Bolest welkau, náramnau miti, trápě-
ti, cřtiti / welice se trápěti / přetižce
stonati.

Valde dolere: Summam acerbiter
sentire, neyřěřři trápěnj cřtiti: Ma-
gnum atq; incredibilem sustinere:
dolorem: Ferre, sustinere, pati do-
lorem grauem: Dolorem ferre ta-
lem, ejusmodi, tantum, qui ferrĩ
vix possit, nesřfytědnau bolest
trápěti: Dolorem capere, suscipere,
haurire, trahere immentum incre-
dibilem: Dolore angi, confici, ex-
cruciari, torqueri, frangi, Bolesti
se mučiti. Ἀλγῆν; πάγειν, ἔχειν,
φέρειν ἀλγος, ἢ ἀλγῆμα μέγα: ἰδύ-
ναθειαι. Großen schmerzen haben /
schmerzen empffangen / sehr bes
kümmeret werden.

Bořiti / obořiti / žbořiti / pebořiti / ro-
bořiti / řřaziti / swrcn / peřaziti / po-
plěniti / wřwřáti / wřřěfeniti.

Diruere: Destruere: Excidere: Ex-
cindere; Evertere: Vastare: Deva-
stare: Subvertere. podwřáti. Κα-
θαίρειν: κατασφίρειν: καταβάλλειν:
ἀποικοδομεῖν, ædes diruere, dũm
obořiti: πορθεῖν, διαπορθεῖν: λυμαί-
νειται: ἀναίρειν: ἀνάστατον ποιεῖν.
Widerreissen / vmbreissen / vmbwer-
ffen / ausfreuden / vmbkchren / zer-
stören / ver wüsten / verheeren. Vide
etiam poplěniti.

na obořeni / coř se chce bořiti / řřě, řřá-
řě, řřěřě staweni.

Ruino-

Ruinofus: Ruinam minitans: Caducus: Infirmus: Ruinae proximus: na samém vpadenj: Calum minitans, na vpadnutj: Rimam ducēs, trahens, Coj se trhá. Ὁ πλώσιμος: ó, ἡ ἰσχυρὸς πλωτός. Bawfällig; alt, verfallen, böß, schwach/das da sich het, als wolt es je zufallen/ das riß bekome.

Borowice/ Sosna.

Pinus: Picea: Pineae. Ἡ πίνος. Fichtenbaum.

Poëticè: Pinus florida, virens, siluestris, procera, conigera, picea, alta, ardua, nautica, Amans littora, Littoribus gaudens, Hirsuta vertice, Semper virens, Vertice nutans, Perpetuo flore virens, Decorans siluas, Radice in tartara tendens, Durata nimis per annos innumeros, Non fracta caeli minis.

Bosj/ bosjma nohama/ neobuth/ aneb szuthj & obuwj, & stkwic/nie na nohách nemagich.

Excalceatus: Discalceatus: Expers calceorum, Bez obuwj, Bez stkwj: Nudis pedibus, Bosjma nohama. Ὁ, ἡ ἀναπόδητος, γυμνός, ἀπόδητος. Barfuß/ mit blossen füssen/ one schuch/ der kein schuch an hat, oder die schuch außgezogen hat.

Bota/ Esforné.

Ocrea: Pero. Κνήμις: περικνημῖς. Strihsel/ Beinschienen.

Brada/ Brádfa/ fausj.

Barba, Barbula. Ὁ πώγων: ὑπὲρ; Lanugo, Elshauptj, fausj, Eojs se brada puij. spe/ mlesko na brade, ó

telos, das erste vnd zarte Barthaar, Bart: Mystax, Früausj/ μύσταξ & Anebelbart.

Poëticè: Barba promissa, proluxa, propexa, impexa, hirsuta, hispida, rigida, comans, Tegens genas, maxillas, Decorans, ornans maxillas, genas, Crescens, increscens genis, Hirta concavis temporibus, Resecta docta manu, Viros decens, Signans teneras genas.

Bradu stfshati/ Bradu holiti.

Tondere barbam: Demere, Abradere, detondere barbam: Tondere, Radere, abradere pilos. Κείρειν, ἀποκείρειν τὸν πώγωνα: πίνειν. Bart abschneiden/ den Bart schären/ Barbieren. Vide etiam Soliti.

Poëticè: Resecare barbam: Rescindere barbam: Falce recidere barbam: Barba resecta cadit, jacet: Barba hispida cadit hispido mento.

Bradst/ hollt.

Tonsor, Rasor. Ὁ κερεὺς; κομμωτής: καλλωτήρ: καλλωτής: κορρωτήρ. Barbierer/ schärer. Vide etiam infra Soliti.

Bradawice/ Bradawicka.

Verruca; Verrucula. Ἀκροχορδαν: ἀκροχορδώνιον. Warze/ wärzlin.

Bradawicka na cecfu/ na prsu.

Papilla. Θῆλη: μάζω. Wärglin am ritlein, an der Brust.

Bradawicnj/ plnj bradawic.

Verrucosus: Plenus verrucarū: Verrucis abundans. Ἀκροχορδωνάδης, ἀκροχορδωνών μεσός. Voll warzen.

Brana/ wrata.

Porta:

Porta. Πύλη. Thor. Branka, Fortna /
 dwéice w bráne aneb welikých wra-
 tech. Portula. Πυλίς: πυλίδιον. Thür /
 lin das im grossen thor ist.

Brán / zbrog / nástroge wálečnj / oděnj.
 Arma: Armatura: Bellica armatu-
 ra. Τὰ ὅπλα: ἡ πανοπλία, integra
 armatura, celá zbrog, celý čyris:
 ὅπλασμα. Waffen / harnisch /
 Kriegsrüstung. Vide etiam zbrog.

Bráněnj / obráněnj / obrana / ochrana /
 zastánj / zastápenj / hágenj.

Tutela; Patrocinium: Defensio: Præ-
 sidium, osazenj lidem wálečnjm:
 Propugnaculum, Munimentum,
 Munimen, Bastia, prwnost, obrá-
 žené mjesto / brán / zbrog: Protectio:
 Propugnatio. Ἡ ἐπιτροπή, tutela,
 ochrana: φυλακή, custodia, stráž:
 προστασία, zastápenj: ἀμύνα, ἀμύ-
 νη: propullatio injuriæ, vindicatio,
 pomstěnj čiwody: τὸ φυλακίσριον.
 Schutz / schirm / verthädigung / ver-
 wahrung / besatzung / zusatz von
 kriegsleuten / beschützung / beschüt-
 zung.

Bránice / mázdra pšěnj, aneb kofka to
 žiwotě / dělějch swrchnj andy wnitřnj
 od spodnjch / gako srdce a plíce od sle-
 zny a gater.

Septum transversum: Diaphragma.
 Τὸ διάφραγμα. Herz im leib / dz fell,
 das die obern eingeweyd von den
 wndern scheyder. Omentum, Brá-
 nice aneb mázdra / w njž sířewo ležj.
 τὸ ἐπίπλοον. Das než darin das ein-
 geweyd ligt.

Brániti / hágiti / chrániti / zastápeni

zastáwati / obránowati / ochraňowa-
 ti / stějci / ostřihati / hlídati / opatro-
 wati / rufu držeti / w dobrě strážj mj-
 ti / retowati.

Defendere: Tueri: Tutari: Tegere,
 Protegere, zastějti: Seruare, Con-
 seruare, zachowati: Propugnare
 pro aliquo, Bogowati za něřoho:
 Stare ab aliquo, pro aliquo, státi
 s něřym, za něřoho: Recipere ali-
 quem in tutelam, přigiti w ochra-
 nu: Liberare, wyswoboditi: Pro-
 pullare injuriam, Ab injuriá pro-
 hibere, nedati čiwody dělati: Ab e-
 xilio, pernicie, interitu tueri, ser-
 uare, liberare, vindicare, zprostiti
 štody, zahynuti a zřázy: Aliquem
 in suam fidem recipere. φυλάττειν:
 διαφυλάττειν: ἀμύνειν: ἀμύνεσθαι:
 ἐπαμύνεσθαι: προμάχεσθαι, προπολε-
 μείν, pro aliquo pugnare, za něřo-
 ho se bjti: ὑπερμάχεσθαι.

Beschutzen / beschirmen / verthädig-
 gen / behüten / verwahren / handha-
 ben / in guter hut halten / entschut-
 ten / entsetzen / für einen streiten /
 vor vnfall vor gewalt handhaben.

Brániti / zabrániti / vide Zapowěditi.

oBránce / bránitel / ochránce / reto-
 wnj / zastupce / mstitel / Patrón.

Tutor: Defensor: Protector: Patro-
 nus: Patrocinator: Vindex, mstitel:
 Propugnator: Seruator: Con-
 seruator, spásytel, zachowatel: Qui
 aliquem in suam fidem recipit,
 čteryz něřoho w ochranu přigimá.
 Ὁ συνδός, auxiliator, pomocník,
 spomoc

spomocník: ὁ φύλαξ, custos, stráž
 ce, strážný: ἐπίμαχος: ὑπέρμαχος:
 πορευτής: ἐπιβολός: ὑπεραποστήτης:
 ἀμυντῆρ. Beschützer / Beschirmer /
 handhaber / erretter / schutz vnn
 schirm / verthäriger / rächer / er
 halter.

oBrana: vide Wymtuwa.

Brániti / zabrániti / zhágti / zahágti
 ti / odehnati / odepřiti / zpátkem za
 hnati / zdržeti / nedati.

Arcere: Abarcere: Prohibere: Inhi
 bere: Depellere, sehnati: Repel
 lere, odehnati. Ἀποτρέπειν: ἀπέ
 ρειν: ἀποπαρεῖν: ἀποσπείρειν: ἀπέ
 χεῖν. Wehren / stowren / abhalten /
 verhindern / abereiben / zu ruck
 halen.

Brániti se / fbranti sáhnauti / brañ cho
 piti / odpor věmíti / odepřiti / odpira
 ti / proti nepříteli se postaviti / bo
 govati.

Defendere sese armis: Arma ferre cō
 tra: Vim vi repellere, násyly, mocy
 odpřati: Contravenire: Ire obvi
 am, w síjce, w cestu gñiti, potkati se:
 Repugnare: Adversari: Contra af
 sistere: Resistere. Ἀπαμύνειν: ἀν
 τίστειν τὰς χεῖρας: ἀνταγωνίζειν:
 ἐναντιάζειν: ἀντιπράττειν: ἀντίχειρ,
 resistere. Sich zu wehr stellen / sich
 wehren / widerstand thun / in die
 wehr geben / sich entgegen stellē.

Bráti / wzhiti / přeč wzhiti / pebrati / ro
 zbrati.

Accipere: Sumere: Capere: Suscipe
 re, na se bráti: Detrahere, odebrá
 ti, odnjti: Eripere, wydržiti, wydrž

rati: Adimere, Auferre, pobrati.
 λαμβάνειν: δέχεσθαι: αἰρᾶσθαι: ἀφαι
 ρεῖσθαι, auferre: παραλαμβάνειν:
 κροσδέχεσθαι: ἀποδέχεσθαι. Nennen/
 enziehen / abnehmen / hinweg nenn
 men.

na se Bráti / vřigimati / wzhiti / o něco
 se pokusiti / podniknauti / Aufad,
 bremeno na se wzhiti.

In se recipere: Suscipere: Subire: Ca
 pere: Capessere: Adire: Adgredi
 munus, provinciam, Spartam, aut
 negocium aliquod: Sumere, assu
 mere negocium. Ἐργασθῆναι τι ποιεῖν:
 δέχεσθαι, περιελάμβαναι τι ἔργον: ἀρᾶσ
 θαι κερᾶμα. Auf sich nehmen / er
 nes geschäftes, ampts oder der glei
 chen sich unterwinden / sich unter
 ziehen / sich mit einem ding belas
 den / sich mit etwas bemühen / ver
 terfahren.

Bráti přiklad: někoho / vide přiklad.
 předsē Bráti / předsēbráti / vide infra
 Wžiti / wžeti.

vBráti / vřigimati / přeč bráti.
 Subtrahere: Subducere: Alienare, ab
 alienare, odcyžiti: Clam, furtim
 auferre, eripere, adimere, tegně,
 kradi vřigimati, Bráti, krásti. Ἐπο
 στέλλειν: ὑφαίρειν: ὑποσπᾶν: ἀλλοτρι
 εῖν abalienare. Entziehen / heimlich
 hinweg nehmen.

wyBráti / wybrati / wykořiti / wykla
 sti / wynjiti / wen wzhiti.

Excipere: Eximere: Expromere: Ex
 cerpere, wybrati. Ἐξείρειν: ἐξείρε
 σθαι: ἐκλαμβάνειν, excipere: Ἐκδέ
 ρειν,

γεν, excerpere, wybrafowati.
 Herausnehmen / herfür langen /
 herausklauben.

Bratr / brátr.

Frater: Germanus: Fratres germani,
 wlastny bratij z gednoho otce y mat.
 Ey: ἀδελφοί, Leibliche Brüder.
 Uterini fratres, jiwotnyj gedné mat
 Ey bratij: Κατηντροι μητράδελφοι,
 Brüder von einer Mutter: ὁ ἀδελ-
 φός: ὁ ἡμιφίλος: ὁ ἡμιφίλος: ὁ ἡμιφίλος,
 Bruder.

Brausyti / nabrausyti / wybrausyti /
 ostřiti, zostřiti / naostriti / ostré vde-
 ti / ossiřcariti.

Acuere: Exacuere: Acutum redde-
 re: Aciem inducere. ὀξύνει: ὀξύνει:
 ὀξύνει: ὀξύνει. Wezen / schärfpen /
 schärfpff od spizig machen / schleiffē.

Brausel / Brus / fámenná němž je-
 leza brausť.

Cos: Cos aquaria, wodny Brus: Cos
 rotaria, & gyralis, Brus kteryž se
 točí. Ἡ ἀρόνη, ὀξύνει. Schleiffstein.

Braw / vide infra Stádo.

Brázda / rožhor.

Lyra, Porca. ἄυλαξ. Surch / reyn.

Brdo / strže něž řkadlčy osnowu pro-
 tahují.

Licium: Licia, orum. Μίτος: πέμμα.
 Wáber greiß, dar durch der zettel ge-
 zogen wird. Osnowa / Stamen, Στή-
 μων, ῥήμα, Ferrel.

Břěctan.

Hedera, Κιστός, κιστός. Ephew. Hede-
 ra terrestris, poponec, χαμασίωτο.
 Gundelráb.

Břěly / frag země v wodny.

Littus: Ora maritima, terminus ter-
 rae ad mare, Břěch mořský: Ripa, de
 fluiijs, Břěch potociň, řčny: Mar-
 go, řrag wody: Crepido siue labrú
 amnis seu fluiuiorum. Ἡ ἀγριαλός:
 ἀγρια: ἡ ὄχλην. ripa: τὸ χεῖλος, sum-
 mae riparum orae: ἀρόνην. Gestády
 vffer.

Poëtice: Littus curuum, viride spu-
 mans, refluxum, raucum, resonans, un-
 disonum: Ripa sonans, opaca, obli-
 qua, declinís, stagnans, curua, gra-
 minea, arenosa, aprica, florens: Ripa
 lenesonantis aquae, Amicta grami-
 ne, Blando flore coronata.

Břěf.

Acer. Σφένδαμνος. Nášholderbaum.

Břemeno / břímě / řij.

Onus: Sarcina, fulec, swazek: Pon-
 dus, wáha, řij. Gestamen, id quod
 gestatur, což se nosí: Moles. Ὁ φόρ-
 τος: τὸ φορτίον: τὸ φόρμα: ἀχθος.

Bind / last / gepáck / das man trägt
 gewicht / Bündel.

Poëtice: Moles onerosa, operosa, vá-
 sta, ingens, magna, immensa: Pon-
 dus graue, durum, ugens, iniquum:
 Onus vastum, graue, molestum, pre-
 mens.

Břremenem stěžiti, obřěstti / břemeno
 naložiti, vřalliti.

Onerare: Grauare: Degrauare: Onus
 imponere, Břímě vřrcy: Oneri-
 bus premere: Premere: Pragra-
 uare, aggrauare. Βαρύειν: ἐπιβαρύ-
 νειν: καθυβαρύειν: βαρύνειν: διαβάρυνειν:
 βεβλήσειν. Beschweren / ein last oder
 bürd

infra
in m
licia

Brotan / bŕewinta / Boſi dŕewee.

Abrotanum. Ἀβρότανον. Stabwurz /

Gertwurz / gerthaber / ſchoswurz.

Brzo / brzy / brzyſtŕo / hned / y hned / hne-
dŕŕſt / rychle / co neydrſtwe / co ney-
prwŕe / welmi rychle / w rychloſti / na-
ſpŕŕch / napoſpŕŕch / ſpŕŕſtne / poſpŕſtne /
w brze / w brzŕem caſe.

Cito : Illico : Statim : Mox : Subito :

Repente, kwapnŕe, na kwap : Con-

ſeſtim : Extemplo : Illicet : Conti-

nudo : Actutum, w oſamjenj : Eve-

ſtigio, neodſtupuge z miſta : Oppi-

do : Breui, w ſtŕe : Sine mora, bez

meſtŕŕnj : Sine cunctatione, bez od-

klŕdŕnj : Absq; mora, cunctatione,

intervallo, nemeſtŕage, neodklŕdŕ-

ge, neprodlŕwŕge, bez prodlenj :

Mature, caſne : Breui quoq; tem-

pore : Dictum factum : Curſim, bŕ-

hem, ſtoŕem, wſtoſt : Celeriter, rych-

le. Ἐυδὲ, ἀπὸ λῆα : παραλῆα : παρα-

χρῆμα : ἐν ποδῶ, παραπῶδα, e ve-

ſtigio : τὰχες, ὡς ἔχω, διὰ ταχέων.

Bald / alſbald / von ſtundan / ſchnell /

riſch / ſtugs / auſs erſt / von fuſſauf /

eilends / in eil / ſus zu mal / ſchleunig /

ohn verzug / behend / in einer kŕtz /

auſſs nŕhſt / plŕglich / ohn ſtummiſ /

zeitlich / in einer kurtzzeit / im lauff.

Brzo / y hned / co neydrſtwe / bez pro-

dlenj / co neyrychlegſ.

Quamprimũ : Vt primũ : Simul

atq; hned gatſ : Primo quoq; tem-

pore : Sine morá, ſine cunctatione,

Omni prorfus abjeſtá morá, Nul-

lá factá morá, nie neodklŕdagje,

bez meſtŕŕnj : Eveltigio : In prom-

ptu : Ex continenti, wſtoſt : Quam

maturrimŕe, co neydrſtwe, co neypr-

nŕgi : Nemimino quidem tempo-

ris ſpatio interjeſto, nedadauc ant

oſamjenj progiti : Τῶ ταχίς ἢ : τὰ

ταχίς : ὡρίſον, ὡρίſα : διὰ τῶ-

χε, ἐν τῶχε, διὰ ταχέων. Als bald /

von ſtund an / in gegenwŕrtigkejt /

von fuſſ auſſ / ohn verzug / on allen

verzug / auſſ baldſt.

Brz / alebrz / anobrz.

Imo : Quin : Quinetiam. μάλλον :

μάλλον μὲν ἐν. Zu dem / ja auch / ja wol

Vide etiam ꝛ Tomu / vel nad To.

Buben.

Tympanum. τὸ τύμπανον. Trumme,

ſauſtŕe, bunge, trummel. Aeneum

tympanum ; Ahenotympanum.

Wlaſtý Buben / wogenſtý Buben. Keſ-

ſeltrum / heertrummel.

Poŕtice : Tympana caua, pulſa, ſono-

ra, reſonantia rauco pulſu. Signa in-

ti Martis, Dantia ſtreptum : Tergo-

ra tenſa boſſ, quibus bellicus furor in-

citat violetos hoſtes Martis ad arma.

Bublati / vide Reptati.

Bubenſt.

Tympaniſta : Tympanotriba : Qui

tympana pulſat : Aeneator, wogen-

ſtý Bubenſt. Ὁ τυμπανίſτης : τυμπαν-

νοτῆς. Trummenschlager / heer-

ſauſtŕer / ſauſtŕer.

Bubnotati / na buben bŕti.

Pullare tympana : Tundere tympa-

num : Tympano perſtrepere. Τυμ-

πανίſεν : τυμπανῶ ἐπιτυπέιν.

Trummenschlagen / ſauſtŕen.

Poŕtice :

Poëticè: *Tympana pulsare, impellere, tundere: Ferire caua tympana: Tundere terga boum: Quaterè tympana agili manu: Ferire tympana Martia terribili pulsu: Rauca tergora tauro-rum pulsa fremunt.*

Substina na wodě.

Bulla: Tumor excrefcens in aqua bulliente. Ἡ πίρις: πομφίλυξ.

Wasserblase / Wasserblätter.

Poëticè: *Bulla leuis, euanida, caduca, turgida, Facile euanescens, Brevi momento caduca, Quæ conspicitur, mox fugit atq; perit, Conspicita in undis motis.*

Bučeni / řwáni wofit aneb fraw.

Mugitus; Boatus: Clamor seu vox boum: τὸ μύκημα. Das Brüllen / muhen, oder geschrey der Ochsen vnd Füh.

Poëticè: *Boatus, mugitus raucus, querulus, magnus, multus, horrendus, ferox, horrificus: Per saxa ressaltans.*

Bučeti / řwáti / řřičeti gáfo wúl aneb fráwa.

Boare: Mugire: Edere mugitus; Edere boatus. Μύκηται. Brüllen / Bülten / muhen / wie eyu ochs oder Füh schreien.

Poëticè: *Raucos mugitus edere: Implere loca mugitibus: Replere, implere loca boatu tristi, horrendo, diro: Intonare boatu: Montes sonant horrifico boatu: Horrendis reboant, resonant mugitibus agri.*

Bud y taf / nechť gest y taf.

Esto: Sit sanè: Fac, finge, pone ita ef-

se: Donemus, fingamus, ponamus ita else, degme že taf gest: Ἔσω: γινέσω: ἢ μὴν ἀλλ' ἔσω: τάτογ' ἀνείη. Es set also / laß es also sein / setz als wans also sey.

Budto / aneb.

Vel: Aut: Sive: Seu: Ve. Ἡ: ἢτοι: ἢτιν: ἢτι. Oder / entweder.

Buděa / Bauda / wide Chalupa.

Budaucy / coř přigiti má / coř se státi má / coř bñti má.

Futurus: Venturus: Imminens, Oly: Ely: Eventurus: Consequens, Insequens, následující: Impendens, nastávající. Ὁ μέλλων: ἐπιών: ἐχόμενος, insequens: ἐπιλοιπος, reliquus, pozůstalý: τὰ μέλλοντα, τὰ μετὰ ταῦτα, futura, budaucy wěcy, coř se budaucně státi má: ὁ ἔπειτα χρόνος, posterum tempus, potomní čas. Kühnfrig / zukühnfrig / das Kommen wird oder soll / das geschehen wird / das nachfolgend / das vber etwas hencet.

Budaucy wěcy předpowjdati / wide žádati.

Buditi / probuditi / wybuditi / žbuditi / jesna žbuditi / wyburcowati / zespanj wyraziti.

Excitare: E somno excitare: Suscitare: Expergefacerere. Ἐγείρειν: ἐγείρειν: ἀγείρειν ἐξ ὕπνου. Wecken / vom schlaff auffwecken.

proBuditi se / prochiti / jesna se prorethnauti, wyraziti, wyrethnauti.

Evigilare: Expergisci: A somno vel de somno excitari; Expergesieri,

sepatij se probuditi. *Ἐξυπνάζει*: δια-
 γρηγορεῖν: διαγρηγορεῖν: ἐγείρειν: ἐγείρειν:
 ἐκκοιμάσθαι: excitari. Aufwachen/
 erwachen / von schlaff sich ermun-
 deren oder aufwachen / vom schlaff
 aufferweckt werden.

Poëticè: Excludere somnos: Excludere
 peiores somnos: Resoluere membra
 somno: Somnus abi.

Ἰβυδιετ: mirtwisch / wirtfisch / chjnt-
 it / jiwot natwraniti.

A mortuis excitare: Suscitare, Resu-
 scitare à morte: In vitam revocare.
Ἐκ νεκρῶν ἀνέγειρεν: ἀνέγειρεν ἀπέπερ.
 Von tod aufferwecken / widerum
 lebendig machen.

Poëticè: Animam, vitam reddere:
 Revocare defuncta cadavera ad mu-
 nera amissa uitae: Revocare in au-
 ras: Rev. car. sub luminis oris. Red-
 dere lumen vitale: E mortis fasci-
 bus rip re et redder. luci defuncta:
 Anima castos revocare ad auras:
 In à tellare repostos revocare ad la-
 mina uitae.

Ἰβυδιετ / swéwolny / drzj w teči / swé-
 myslu.

Peculans; Proteruus: Procax, wff-
 teinj, newajny w mluwenj. *Ὁ, ἢ*
ἀπειθεῖς: ἄπειθεῖς, proteruus: ὁ
ἀπειθεῖς δεικνύμενος: ὁ ἀπειθεῖς ἀπείθεται:
ἄπειθετος. Mutwillig / frech / ver-
 wohnt / der frech mit worten ist.
Vide etiam swéwolny / Chlipny.

Ἰβυδιετ / swéwolnost / swémyslneft /
 drzost.

Petulantia. Proteruitas; Procacitas,

drzost w teči. *Ἡδυσχερής: ἄπειθε-
 ῖτος: temeritas, wffiteinoft &
 newajnost. Mutwill / Frechheit.*
Vide etiam swéwolny / Chlipny.

Ἰβυδιετ / swéwolnost / swémyslneft /
 drzost / wffiteinoft / wéchn swéwolny / a w by-
 tu zachowaná, chowá.

DEVS: Numen diuinum: Diuinus
 spiritus. Ille qui caelum ac terram
 fecit, tuetur & regit: Ten fret yj
 nebe y sem vè ml, sdi jage spráwul
 ge a tidi. *Ὁ θεός: ὁ θεός: τὸ δαπνύσει.*
 Gott / das einge gut / das alles ge-
 macht / vnd alles erhalt.

Poëticè: Deus immortalis, Aternus,
 Clemens, Benignus, vindex, omni-
 potens, cunctipotens, Cadipotens, Astré-
 potens, Omnisator, Bonus, uerendus,
 uenerandus, colendus, et laudandus:
 Fabricator mundi: Perस्पiciens inti-
 ma cordis: Aternus fons uitae & o-
 rigo boni: Pollens immenso robore:
 • E cuius favore salus nostra pendet:
 Acuto lumine uenens & corda caeca ro-
 tans. Numen aeternum omnipotens:
 Rex regum, Dominus Dominantium:
 Scrutator cordium: Procreator mun-
 di: Celi genitor: Qui regit atheri
 radiantia sidera Celi: Magni Reg-
 nator Olympi: Conditor, fabricator
 mundi. Celi sceptrum tenens Deus: Su-
 p-rium genitor: Vastus conditor orbis:
 Cuncta suo qui numine torquet: Nu-
 minum Rex: Superum Rector: Su-
 premi regnator Olympi: Pater omni-
 potens, cui summa potestas: Caeleste
 numen: Opifex rerum: Qui temper-
 rat or-

rat orbem: Qui caelestia scepra magna torquet: Qui res hominum aeternis regit imperiis & fulmine terret: Rex magni Olympi: Rex hominumq; Deumq; Torquet quos sidera mundi: Magnus pater hominum: Calicolum Rex. Deus unus in ordine trino: Sacerum vindex, dans premia rectis: Fine carens, & primordia nesciens: Quem omnis orbis agnoscit Dominum: Quem cuncta creata praesentem referunt: Scepra tenens radiantis Olympi: Qui motus animi sensusq; latentes probat, & taciti pectoris ima videt: Omnipotens Rex Cali terraeq; creator, à quo bona fluunt, seu largo fonte: Non enarrabile numen. Magnus consilio, & magnus actis praestantibus: Quem tergeminum & unum veneramur: Movens cuncta aeterno numine: Quo nihil majus est, quo uno nil sublimius: Numen venerabile, sanctum, sacrum, divinum, immortale, caeleste, venerandum, auxiliare, exorabile: Omnibus tremendum: Unum regnans in triplici numine: Vivax ille Deus, summus per omne seculum, Rex hominum, parensq; rerum. Quem tremunt tellus, polus & fretum: Cui non est ortus, cui neq; erit finis: Cujus numine mundi machina nil majus habet: Scrutans animos & intimos sinus pectoris: Cujus ab obtutu commota tellus tremiscent: Fidelissimus pater gregis pij: Rerum spes, vita, salus. Qui caelum & terras numine complet: Qui omnia

pascat: Qui servat cuncta valida manu.

Wäh Dtec / Nebesth Dtec / prinij o-
seba w Bofftwj.

DEVS pater: Pater caelestis: Prima
persona diuinitatis. O theos patris.

Gott der vatter / der himlische vater
ter / die erste person der Gottheit.

Poëtice: Pater, Patris aeternus, Cale-
stis, Omnipotens, supremus: Summus

genitor: Qui solus habet nomen sum-
mi Patris: Deus Pater qui creavit,

quicquid tellus habet, mare, Caelum
& latè patens aether: Deus Pater qui

mare, qui caelum, qui terram numi-
ne complet: Cuncta mo-vens, mota

amplectens, amplexa gubernans:
Principium rerum & terminus idè:

Principium sine principio, fons sca-
tens sine fonte: Sibi principium & si-

bimet terminus: Cui non heri aut
cras, non quod fuit aut erit olim: Cun-

cta replens sua: vi totus usq; in omni-
bus: Mens purissima, expers corpo-

ris: Sator atq; opifex rerum atq; ori-
go ipsius naturae: Undiq; diffusus, Lu-

men de nulla luce, sed origo omnis
lucis: Deus Pater, qui semper serit in

mentibus nostris aurea semina recti:
Summus Pater, qui con-vestit sola gra-

mine, & arva versicoloribus herbis
appingit, pictisq; tapetibus ornat no-

tro roere. Divum pater optimus:
Divum pater atq; hominum Rex.

Wäh snt / druhá ofoba Bofftwj / Slo-
wo / práwň Wäh a clo wét / Wesh-

ád / Spashtel swéta / Wshpitel.
D 2 Filius

lus afferens: Dulcem laticiam ma-
 gis profundens: Sac. r habitus: Ethe-
 reus status: Succendens, accendens pe-
 ctora nostra dio igne: Hominum pax
 & requies, diuina voluptas: Aureus
 imber, qui calidam veniens sitientia cor-
 da nostra rigat: Mentem nostram pulsa
 caligine lustrans. Solator noster, ubi
 tristis maror precordia nostra pre-
 mit: Sancta numinis aura: Qui cum
 Patre & nato simplex est, unus & i-
 dem, personam junctus cum tribus
 unus habet: Cujus afflatu rerum pri-
 mordia sunt condita: Assumens o-
 lim dulce simulachrum simplicis co-
 lumbæ: Forvens olim semina na-
 scentis mundi: Qui verus est æter-
 nusq; Deus: Deus unus & idem:
 Afflans senibus nostris occultosignes:
 Præstans solamina vitæ in metu mor-
 tis: Autor laticia: Mentem nostram
 Cimmeris tenelris septas lumine suo
 irradians. Qui viris animis & ro-
 bor a sufficit ægris: Tertius in trino
 ordine: Qui visus flammantis ima-
 gine lingua: Spiritus ille sacer de-
 missus ab alto calo. Screns placidam
 pacem per corda mortalia: Præbens
 blanda solatia mortali vitæ: Ithal-
 mos socians & noua connubia jun-
 gens. Sacra flamma de Patrio pecto-
 re: Paracletus miseris & afflictis me-
 ribus: Spiritus sanctus, qui è fecibus
 mundi hujus semper sibi agmen collig-
 git, collectimq; regit, longosq; propa-
 gat in annos.
 Bohu se modlitu / vide Modlitu se Bohu.

Büh sdař / vide sdař Büh.

Bohu slauženi / Boži služba / Nábo-
ženski / pocta Boži.

Cultus Dei: Sacra Religio: Res di-
uina: Ceremoniæ sacræ poswát
ni tádowé, Cyrkewni tádowé. H
bponocia: wólceia: tá ispa, sacra:
ta búa, res diuinæ, Božské wěcy:
úbožanctá, cultus. Gottes dienst /
fleiß, sorg vnd ernst Gott zudienen.

Poëtice: Religio sancta, uera, casta, pu-
ra, cana, Gratißima celo, Monstrans
verum iter ad cali sidera ex sordi-
bus uita huius, Officiosa solum DEO,
Semper rependens cultori dona.

dopuštěni Boži / přepuštěni, vlozeni,
zřizeni / Osud / což Büh mlti chce,
neproměnitelně vložená nářdit.

Fatum: Vis fatalis: Fatalis neces-
sitas: Diuinum jussum seu dictum.
H éipapúvni: wéapwúvni: mópa: ó
xápos, fors, los. Gottes verheng
niß, ordnung, oder schickung / was
Gott wil geordner vnd beschlossen
hat / not, zwang vnd volg der ord-
nung Gottes.

Poëtice: Fatum stabile, immutabile,
ineluctabile, inexorabile: cæcum, te-
nax, occultum dubium inuicibile,
ambiguum: Occulti miranda poten-
tia fati: Sinistri augurium fati: Di-
uinum decreta: Eternus ordo fati:
Quod Dei iustu fixum & fundatum
tenetur, Dans uig. suas metas.

Boži vomoč / pomážeti Pán Büh /
dáti Büh t tomu sv au milost a po-
moc.

Deo auxiliante, iuuante, mediante :

Auxilio diuino: Ope diuiná: pomocý. Božj: Diuiná aspirante gratiá, s milostj Božj: Deo duce & auspice. *Σω θεῶ, s Bohem: θεῶ ἑπιβοήθειαν: θεῶ σωτηρίαν.* Mit Gottes hilff/ mit Gottes hilff vnd Beystand/ so mit Gott hilfft. *Vide etiam pomocý Božj.*

Bůh dá / Bohdá / dáti Bůh / budelt wále Božj / budelt se Bohu libiti / slibiti se Bohu/ popřegeli Bůh.

Si Deus uolet: Si Deo placet: Volente, annuente, fauente, aspirante Deo: Si ita Deo uisum fuerit, placuerit. *Θεῶ σωτηρίαν, ἑλεόμενε: εἰ θεὸς θέλη: ὅταν ἴδῃ θεὸς δοκεῖ: σω θεῶ.* Wils Gott/ ob Gott will/ wan es Gottes will ist/ gefellts, geliebts Gott.

Božj slowo/ *Vide* Slowo Božj/ pisma swatá.

Božstwj / Božstá podstata / bytnost / wesebnost a sláwa.

Diuinitas: Deitas: Dei essentia, majestas, summa praestantia: Numen diuinum. *Ἡ θεότης, θεότης: τὸ θεῶν.* Gottheit/ das Gottlich wesen, majestát vnd herrligkeit.

Poëticé: Caëste numen: Numen uenerabile, sanctum, sacrum, aeternum, omnipotens: Deitas sancta, potens: Aeterna, augusta majestas.

Božstŕ / od Boha.

Diuine: Diuino numine: Diuinitus.

Θεῶν. Góttlich.

Boha chwálití / *vide* Chwálití Boha.
Bohaprázdný / *vide* Bezbožný.

Bohaprázdnost / *vide* Bezbožnost.

Bohabognost / Bohomyslnost / mistost f Bohu a f geho slowu / pobožnost / Bážej Božj / náboženstwj / duchowenstwj.

Timor Dei: Religio: Pietas. *Ὁ φόβος θεῶ: ἡ εὐλάβεια.* Gottesforcht/ fleis vnd sorg, die man hat zu Gott, vnd seinem wort/ lieb zu Gott/ geistligkeit/ frombkeit.

Poëticé: Pietas sancta, insignis, mitis, officiosa, clemens, casta, cana, Gratiissima caelo, utilis in omne aeternum: Accepta polo, & uenerabilis orbi. Sine qua nullum pondus habet gloria: Cui sunt caelestia cura: Officiosa soli Deo: Religiosa in unum Deum, semper rependens cultori dona.

Bohabogich / Bohobogný / Bohomyslň / Boha a slowa geho milowný / pobožň / swatý / který žiwot swýg webe pedie slowa Božjho.

Timens Deum: Religiosus, nábožný: Pius, pobožný: Deo seruens, Skužebný Božj: Deum, pietatem & religionem colens: ctitel Božj: Pië, religiose uiuens: Ducem Deum in omnibus sequens: Animum, cogitationes, consilia omnia ad Deum referens, Adož swé sídce myšlení, a předsewzetj wíšedka f Bohu obračý: Qui humana despiciens solis diuinis incumbit, který pohrdw swětem Bohu se oddal: Deditus soli contemplationi spiritualium rerum: Nihil non postponens Christianae pietati. *Ὁ, ἡ εὐλάβεια: θεοσεβής: θεοσεβής: ὁστος: ἀγνος, sanctus, swatý:*

swaty: φιλόθεος, θεοφιλής, amans Deū
 ὁ παρὰ τὰ θεῶν εὐσεβής, ἀσπής διακρί-
 μενός: θεῶ ἐπιμαλῆς: θεοσεβής.

Gottsfürchtig/der sich Gottes vnd
 seines heiligen worts annime/ der
 sein leben vnd thum nach Gottes
 wort vnd willen richtet/ from/ heil-
 lig/ der sein hertz, gedanken vnd
 rathschlag all auf Gott wendet.

Poëticè: Vera pietatis amans: Iussa
 Dei sequens: Amans recti: Iusticie
 cupidus: Pia corda gerens: Metuens
 Dominum pectore toto: Colens iussa
 Dei constanti pectore, pio timore. Sa-
 cra statuta Dei colens: Tonantis, su-
 peri Regis sacra oracula obseruans:
 Verba Dei sacra a memori corde no-
 rans: Cujus solus Deus spes est, & ro-
 bur salutis: Soli fidens Christo, qui
 solus est miseris gratia, vita, salus.
 Cui solus Christus est firmissima rupe:
 Spēq; fidēq; à solo Deo pendens: A du-
 ce quē Christo nomen habere iuvat:
 Militans Christo Duci in victā fide:
 A duce Christo symbola sumpta ge-
 rens: Statuens sibi præsidium in Do-
 mino: Cujus pectoris atq; animi spes
 fixa est in Deo: Præscripta Dei fi-
 deli animo obseruans: Tradita iussa
 à Deo sequens: Qui conspiciens im-
 pia facta malorum, ea non sequitur:
 Cui displicet via sequentium falsa pro-
 veris: Cui lex Domini est infinita
 voluptas: Deum vero pectore a-
 mans: Deum colens haud fictā pieta-
 te: Qui amplectens animo ardenti
 Christum Salvatorem suspirat subli-

miā templā celi: Purā simplicitate
 Deum colens: Celebrans facta stupē-
 da Dei: Negligens assuetos improba
 facta sequi: Quē fidei pia cura tenet.

Bohobognsch, Bohabogisch, Boho-
 myslisch, pobožisch, swatich li-
 djsbor / dobtj Křestiané / Ehrfens
 Křestianstá / wywolenj a swatj Bo-
 žj / wěrnj / wěřich / swasency / ospra-
 wedlněnj.

Pius, Christianus cœtus: Cœtus sal-
 uandorum: Turba iustorum: Pij,
 Lidé pobožnj: Fideles: Credentes,
 wěřicj w Křystu: Electi Dei, wy-
 wolenj Božj. Ὁ ὄχλος τῶν εὐσεβῶν:
 οἱ, ἀεὶ εὐσεβεῖς, pobožnj obogjsho po-
 hlawj: πιστοί, fideles, wě. nj: ὁσίοι,
 sancti: ἐκλεκτοί, electi, wywolenj.
 Gottsfürchtiger hauff/ frome Chrt-
 sten/ die Christlich Kirch/ die außser
 welten heyligen Gottes / die selig-
 gen vnd gerechten.

Poëticè: Gens dedita Christo: Turba
 pusilla sanctorum professa Deo purā
 fidem: Turba colens Deum unanimi
 pectore: Cœtus quem iuvat nosse Deū
 unanimi timore: Gens addicta Deo,
 quæ mentibus una, corporibus vagat:
 Concio sacra seruiciens DEO uero:
 Cœtus cui cordi est placere DEO pu-
 rā mente: Turba quam uox patefa-
 cta æterni DEI sparsa per orbem col-
 ligit: Turba redēpta salutiferā cruce.

Božj Dām / uide Kotel / Cyrkw.
 Bohoné cysb, falešnj, smř mleni / kte-
 řéž Pohané a gim newěrnj sobě ten-
 mysliti, etili a gim se klaněti / Medo-
 ly / Wěřkowé.

Dij alieni, fictitij, falsi: Commentitia, fictitia, falsa, vana numina. 'O' theoi: ói theoi è-θεοσμένους: ἀθάνατοι, immortales. nesinredlij: τὰ δαιμόνια. Abgötter/ andere fremde götter/ die von den heyden vnd andern vns gleichigen erdicht vñ verehret werden.

Poëticè: Numina falsa alienorum diuina: Dij inutiles: Ludicra numina, multiformi figura: Mentiti numina Diui: Simulacra, idola falsorum deum de marmore duro, de auro solido, vel robore querno: Quæ ex quolibet ære pro dijs humane manus composuere:

чуждымъ боги мѣст, чуждымъ се кланѣти / Modlákstovj provoditi / modlám flaužiti/modlám se klaněti/modly mrtvé čtjti, rozšvati, misto gednoho pravého živého Boha.

Habere Deos alienos: Deos, numina fictitia, falsa, vana, commentitia colere. Δείσαντες τιμᾶν, ἢ τιμᾶσθαι, εἶχεν, ἢ εὐσεβεῖν θεῶς ἀλλοτρίους: δειλέυειν, λατρεύειν τοῖς θεοῖς è-θεοσμένους. Abgötter haben vnd ehren/ abgötterei treiben/ andere vnd fremde götter ehren/ den götzen dienē vnd sie verehren anstatt des einigen wahren Gottes.

Poëticè: Colere falsa numina alienorum Diuina: Dijs condita signa colere: Fingere sibi simulacra Deorum: Colere vesana ludibria pro Dijs: Seruire ludicris Dijs: Colere simulacra, quæ nil sunt nisi ludicra dextra humane

commenta: Dare basia picto trunco: Flexis genibus dare honorem idolo: Colere mutas imagines, frigida saxa, simulacra Deorum: Venerari numina mania votis: Fictis votis numina ficta colere.

Buſ / Buſew / Buſen / ſtrem.

Fagus, Arbor est glandifera è quercuum genere. Ἡ φνδος. Ein Buch/ Buchbaum.

Poëticè: Fagus patula, umbrosa, ardua, alta, frondosa, excelsa, celsa: praealta, glandifera, densa, ingens ramis, Latè spargens, tendens, pandens ramos.

Buſál / Stlenice jespod široká s vjškým hrdlem, zahrdlená.

Baucalium: Bombylius: Ampulla, Baſka. Το βαυκαλίον: ὁ κομβύλιος. Gutteroſſ/ angster/ ein glas mit einem dicken bauch vnd engen hals.

Buſicè / vide supra Baucaliuſ.

Bu / ó bu / Buſch / ó buſch.

Vtinam: Oſi: Outinam: Vtinam, iterum utinam. Ἐφε: ὠφελλον: ὠφελος: Ich wolt/ ich beger.

Budletti / budliti / obudlé své. dām. pſje bytel mſti / obſhvati / pſebſhvati.

Habitare: Domicilium habere: Eſſe, verſari, Býti: Degere: Diverſari, hoſpodu mſti, hoſpodau býti: Stabulari, ſtationem aliquo in loco habere: ſtanowiſſie mſti: Colere, incolere aliquem locum, na věſtce rém mſtje byt ſwág mſti. Οικεῖν καὶ ἰομίζειν: οικεῖν; οικεῖν: ἰσομίζειν. Wohnen/ ſeine wohnung haben/

haben / sein vnd leben an einem ort /
seine herberg haben / einen ort bes
wohnen.

Bydleti, bydliti v někoho / v někoho by-
ti / s někým gedno obydlé miti / w
gednem přibytí, pokojí spolu byti.

Habitare apud aliquem : Cohabita-
re : Cum aliquo habitare, viuere,
morari. Συνοικεῖν, κοροσικεῖν. Ἰμι :
παρὰ ἑνὸς οἴκου. Bewohnen / bei ein-
nem sein / mit einem einerley wohn-
nung haben / in einer wohnung bei
einander sein.

Bydleti s někým / ofolo něho byti / s
někým tomari / štiti / domácnost. přá-
telství, známost miti / po domácku
často s ním bywati / činiti m; wati.

Habitare, Viuere cum aliquo : Mo-
rari else, versari cum aliquo : Cir-
cum aliquem else : Vicinitatem &
usum else alicui cum aliquo : w
dobrém sausedství s někým byti :
Vti aliquo familiariter : Familia-
riter agere cum aliquo : Conluetu-
dinem & familiaritatem else ali-
cui cum aliquo. Συνοικεῖν, κοροσι-
κεῖν Ἰμι : πλησίον, οἰκιστὴν Ἰμι : ὁ-
κεῖνος χρεῖς Ἰμι, ποδομάκτα ὄσινω-
τι : συνδιατρέχειν μετὰ τινος : διατρέ-
χει Ἰμι, ἢ ἄλλο Ἰμι ὁκεῖνος : συνθῶς
Ἰμι. Bewohnen / vmb einen
sein / mit einem vmbgehen / gemein-
schaft mit einē halten / kundschafft
vnd freundschaft mit einem haben.

Bydlitel / o Bywatel.
Incola : Habitor : Inquilinus, po-
drub. Κτηρῆς w nágnu v něho. Byd-
li, aneb dām cypý nágná : Indige-

na, rodic, κτηρῆς se tu narodil a wy-
chowán : Colonus, Cultor. Ὁ, ἢ
ἑνοικος : ὁ οἰκιστὴρ : οἰκιστὴρ, domovník :
ὁ, ἢ μέτοικος inquilinus, nágemník,
podruh : ἀποικος, colonus. Eins
wohner.

o Bydli / obydlé / přibytí / shdlo / dām /
by / obyt.

Domus : Domicilium : Habitatio :
Habitaculum, pokoj : Sedes, syde-
lo, seděnj : Arae fociq; : Lares fami-
liares : Dij penates. Ὁ οἶκος : οἶκος :
ἢ ἰκία : ἴκτιον, tectum střecha, krow :
ἴο δάμα, ὀκνητα, habitaculum, pří-
bytek : ἢ οἰκιστὴρ, habitatio : συν-
οικία, plures domus conjunctae wice
domū wedle sebe. Haus / Bewoh-
nung / stz / behausung, darin man
wohnet.

Byt / byt stádní / připustěný / plemen-
ný wál.

Taurus : Bos admirsarius : Bos ini-
tor. Ὁ ταύρος : ἀναβάτης ἑός : ὄχ-
τος, χείος ἑός. Furr / Faselochs.

Byček / byček mladý / Beček mladý /
Junce.

Iuuenus : Bos junior, qui iam vitu-
lus else desijt. Ὁ μύχος. Junger
ochs / stier.

Poëticè : Iuuenus lasciuus, validus,
fortis, rudis, tener, docilis, audax,
Depascens prata, Detrectans aratrū
& subtrahens, Detrectans juga pri-
ma, Exultans teneris in herbis, Insul-
tans campo.

Bylina / Bylinka / restlina / zelina.
Herba, wsselka bylina : Olus, zahrad-
nj was

nj watenj, kterej lide gsdagi: Bras-
 fica, zeli, Kapusta, Rölkraut. Η Κο-
 τύνη: τῶα: χλόα: τὸ χόρτος, herba
 virens, Bylina: zelená, zelina: τὸ
 λάχανον, watenj. Kraut/ allerley
 Kraut/ gartenkraut/ das man isset.
 Poëtice: Herba viridans, viridis. flo-
 rens, lata, gemmans, agrestis, rosida,
 odorata, fertilis, uda, fruticosa, Pae-
 nia, olens, versicolor, odora, irrigua,
 salubris, hortensis, Germinans pingui
 solo, Quam rustica manus metit in-
 curuá falce, Distincta innumeris flo-
 ribus: Quae saturata verno rore ma-
 ne, mox languet medio sub aestu: Quae
 mane rigeat, sero vespere humi jacet
 comis arefactis: Quam humor edu-
 cat, Languens & marcens sole torri-
 do.
 Dystich/ rychly/ hotowj/ nelemwý/ ne-
 leknamj/ spēssij/ newáhamj/ čer-
 stwý/ deskočnj/ hbitj/ rychrownj.
 Agilis: Velox: impiger, nelemwý,
 nenegápný: Celer: Festinus: pos-
 spēssij: Expeditus, hotowý: ὀ-
 ταχὺς: ἄδύς: ταχυνός. Zurrig/ring-
 fártig/ schnell/ fárttig. Vide etiam
 Bedliwý/ Rychly.
 Býti/ bhwati.
 Else: Existere: Extare. Ἔστω: τυ-
 χάειν: ὑπάρχειν: ἔχειν. Sein.
 Býti pti rom/ vide pēstomným býti.
 neBýti pti rom/ vide nepēstomným
 býti.
 pēBýwati vide Býdli.
 pēBýreč/ vide oBýdij.
 ptiBhwati/ rústi/ množiti/ rozmnožo-
 wati, rozmáhati se/ wētššim býti.

Crescere: Augescere: Adaugescere:
 Augeri, rozmnoženu býti. Ἀυξάν-
 νειν: αὐξάνειν: αὐξάνεται: μετῴκειν:
 μέλλειν γίνεσθαι, majus fieri, wētššim
 býti. Zunemmen/ wachsen/ sich meh-
 ren/ größer werden/ gemehret wer-
 den. Vide etiam Množiti se/ Rústi.
 ptiBhwánj/ rozmnoženj/ rozmáhánj/
 žwētššenj.
 Profectus: Processus: Progressus: In-
 crementum. Ἐπιπροσποτιν: ἐπιδοσις.
 Zunemmung.
 Bhwati/ mensšiti se/ mensšim býti/
 chšadnauti/ hynauti.
 Decrescere: Deficere: Minui, Immi-
 nuui, Diminui, zmensšenu býti: At-
 tenuari, stenčeti: Defectum pati:
 Labi, Fluere, miseti, scháseti. ὀλι-
 γύνειν, μένεται, minui, chatnēti,
 zmensšowati se: ὀλιγύειν, ὀλιγύειν, hý-
 nauti, na misynu gšti. Abnehmen/
 ringer vnd minder werden/ gemin-
 dert werden/ schwinden/ kleiner
 oder weniger werden.
 Býditi/ zabýdēti/ smraditi/ pēdēti/ wjet
 smrad z sebe puššiti/ polehčiti sobě.
 Pedere: Crepitum vētris edere: Fla-
 tum, ventum emittere. Πέπειν:
 ἔδειν: ἔδύλλειν: ἔδύνουσαι.
 Geissen/ wind oder blást von sich
 lassen/ sich erblásteren.

G.

Gsch/ vide kwas/ zody.
 Gchowati/ vide kwasýtí.
 Cecef/ prs/ Eyc.
 Mamma; Mammilla: Vber, wemeno
 w howadech: Papilla, Bradawicé/